

# Päätöslite

## Palvelukohtaisten sääntökirjojen muutosesitykset 2026

# Ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden palvelukohtaiset sääntökirjat

- Sääntökirjoihin tehdyt muutokset ja lisäykset seuraavilla dioilla

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

- 1. Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palveluseteli

Palvelusetelien sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palvelusetelien sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## 2. Palvelun kuvaus ja myöntämiskriteerit

### Omaishoidon vapaan aikaisen hoitojakson myöntäminen:

- omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien järjestämiseksi.
- ~~omaisen tai läheisen jaksamisen tueksi, silloin kun asiakas on samassa taloudessa asuvan omaisen tai läheisen pääasiallisessa hoidossa.~~
- Jokaiselle asiakkaalle laaditaan toimintakyvyn arviointiin (RAI) perustuva yksilöllinen ja tavoitteellinen ~~hoito- ja palvelusuunnitelma~~ **toteuttamissuunnitelma** lyhytaikaisen hoidon jaksoille. Toimintakyvyn arvioinnit (RAI) toteutetaan palveluseteliasiakkaalle lyhytaikaisessa asumisessa ~~vähintään kerran~~ **Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-** **arviointiprosessiohjeen mukaisesti.**

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## 2.1 Myönnettävät palvelusetelituotteet

- Lyhytaikaisen asumisen palveluseteli. Yksi palvelusetelivuorokausi on 24 tuntia. Esimerkiksi asiakas saapuu jaksolle klo 12, vuorokausi tulee täyteen seuraavana päivänä klo 11.59. Tästä Palveluntuottaja voi laskuttaa vain yhden vuorokauden.

## 3. Palvelun järjestäminen

- Palveluntuottajalla on yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) mukainen lupa tuottaa palvelua. Palveluntuottaja vastaa siitä, että Tilaajalla on ajantasainen tieto Palse.fi-portaalissa tai muussa Tilaajan osoittamassa paikassa asumispalveluyksiköiden vapaista paikoista.

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## 4. Palvelun sisältövaatimukset

### 4.1 Tilat, toimiluvat, laitteet, välineet ja sijainti

Palveluntuottajan tarjoamien palveluiden ja tilojen tulee vastata Aluehallintoviraston/Valviran myöntämää toimilupaa. Palveluntuottajan palveluyksikkö sijaitsee Keski-Suomen **hyvinvointialueella**. ~~maakunnan alueella.~~

-

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## 4.2 Laadunhallinta

- a) Yksiköllä on ajan tasalla oleva omavalvontasuunnitelma (kirjallinen, julkisesti nähtävillä) ja omavalvonnasta vastaava henkilö on nimetty siten kuin laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) edellyttää. Omavalvontasuunnitelma päivitetään tarvittaessa tai vähintään kerran vuodessa.
- g) Yksiköllä on kirjalliset hygieniaohjeet ja ohjeet erityistilanteisiin (kirjataan omavalvontasuunnitelma~~n~~ kohtaan ~~4.3.3~~). Hygieniasta vastaava henkilö on nimetty.

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## 4.5 Ateriapalvelu

Palveluasumisyksikössä on suunnitelma siitä, miten ravitsemuksesta huolehditaan ongelmatilanteissa kohderyhmä huomioiden (kirjataan omavalvontasuunnitelman ~~an~~ ~~kohtaan 4.3.2.~~)

j) Palveluntuottajalla on ohjeistus hygieniasta mm. käsihygieniasta (kirjataan omavalvontasuunnitelman ~~kohtaan 4.3.3.~~ ~~Elintarvikehuollon omavalvontasuunnitelma on tehty ja hyväksytty (Esitetään Terveystarkastajalle).~~ Suunnitelma on nähtävillä asumisyksikössä.



# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

- 4.7 Turvallisuus

- Palveluntuottajalla on kirjalliset ohjeet menettelytavoista seuraavissa tilanteissa: huonomuistisen asiakkaan turvallisuuden varmistaminen (~~kirjataan omavalvontasuunnitelman kohtaan 4.4.3~~); kaatumavaara-asiakkaan tunnistaminen (~~kirjataan omavalvontasuunnitelman kohtaan 4.4.3~~); puuttuminen asiakkaan kaltoin kohteluun (~~kirjataan omavalvontasuunnitelman kohtaan 4.2.2~~); asukkaan liikkumisvapauden rajoittaminen (~~kirjataan omavalvontasuunnitelman kohtaan 4.2.2~~) sekä toimiminen muissa erityistilanteissa esim. evakuointi, ensiapu, väkivalta tai kadonneen asiakkaan etsintä (~~kirjataan omavalvontasuunnitelman kohtaan 4.4~~). Omavalvontasuunnitelmassa tulee olla kirjattuna menettelytavat edellä mainittuihin tilanteisiin. Asumisyksikön henkilökunta harjoittelee tilanteissa toimimista säännöllisesti. Harjoitukset ja korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan.

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

- **4.8 Vaadittava raportointi ja valvonta**

d) Palveluntuottaja tekee asiakkaiden RAI-arvioinnit Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-arviointiprosessin mukaisesti. Suosittelemme, että palveluntuottaja on Keski-Suomen hyvinvointialueen RAIsoft-kannassa. ~~kerran vuodessa tai asukkaan tilanteen muuttuessa.~~ Tiedot ovat Tilaajan käytössä.

- **4.9 Tietojärjestelmävaatimukset**

Lyhytaikaisen asumisen palvelusetelituottajalta vaaditaan Lifecare/~~Mediatri~~/~~Pegasos~~-potilastietojärjestelmän käyttöönotto. ~~sen mukaisesti mitä järjestelmää asiakkaan hoidossa käytetään.~~ Palveluntuottaja sitoutuu hankkimaan Keski-Suomen hyvinvointialueen tietohallinnon vaatimusten mukaiset tietokoneet. Palveluntuottaja asentaa koneille tarvittavat sovellukset järjestäjän tietohallinnon ohjeiden mukaisesti. Järjestelmiä käytetään hyvinvointialueen virtuaalisovelluksen avulla.

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

- ~~Mediatri ja Pegasos-alueilla palveluntuottajat voivat sovitusti kirjata järjestäjän osoittamilla olemassa olevilla laitteilla. Jokaista kymmentä (10) hoitohenkilökuntaan kuuluvaa kohden tulee olla vähintään yksi tietokone, johon Lifecare-/Mediatri-/Pegasos-yhteys voidaan muodostaa. Järjestäjän asiakas- ja potilastietojärjestelmien käytössä noudatetaan hyvinvointialueen erikseen antamia ohjeita. Hyvinvointialue ei laskuta tuottajia järjestäjän asiakas- ja potilastietojärjestelmien käytöstä vuonna 2026. Vuoden 2025 osalta järjestelmien lisenssimaksu ilmoitetaan loppuvuodesta 2026. Keski-Suomen hyvinvointialue pidättää oikeudet hinnan muutoksiin.~~
- Palveluntuottajalla tulee olla järjestelmä tai kirjattu toimintatapa poikkeamatilanteiden dokumentointia varten ja menettelytavat poikkeamien käsittelyyn (kirjataan **omavalvontasuunnitelmaan** ~~n~~ ~~kohtaan 4.1.3~~).

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## 4.9.1. RAI-arviointimenetelmäjärjestelmä

~~KSHVA~~ Keski-Suomen hyvinvointialue toteuttaa lyhytaikaisen ~~asumisen palveluiden~~ asiakkaiden toimintakyvyn arvioinnin, ja hoidon ja palveluiden suunnittelun RAI -järjestelmällä (Resident Assessment Instrument, jatkossa "RAI-järjestelmä" ja siihen perustuva "toimintakyvyn arviointi (RAI)"). RAI-järjestelmä on asiakkaiden hoidon tarpeen ja laadun sekä asiakasrakenteen ja -hoitoisuuden arviointi- ja seurantajärjestelmä, josta lisätietoa löytyy osoitteesta: [Tietoa RAI-järjestelmästä - THL](https://www.thl.fi/fi/web/ikaantyminen/rai-vertailukehittaminen/tietoa-rai-jarjestelmasta)  
<https://www.thl.fi/fi/web/ikaantyminen/rai-vertailukehittaminen/tietoa-rai-jarjestelmasta>. Käyttöönoton aloituksessa palveluntuottaja on yhteydessä Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-koordinaattoriin ([mervi.kivisto@hyvaks.fi](mailto:mervi.kivisto@hyvaks.fi)).

- Palveluntuottajia edellytetään käyttämään tekemään toimintakyvyn arviointeja (RAI) säännöllisen ympärivuorokautisessa palveluasumisessa Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-arviointiprosessin mukaisesti asiakkaiden palvelutarpeen ja toimintakyvyn arvioinnissa sekä palveluiden ja hoidon suunnittelussa. Säännöllisten toimintakyvyn arviointien (interRAI-LTCF) yhteydessä tehdään lisäksi MNA-arviointi (Mini Nutritional Assessment) asiakkaan ali- ja virheravitsemustilanteen tunnistamisen tueksi. ~~RAI-järjestelmän käyttäminen on palveluntuottajille maksutonta.~~ Suosittelemme, että palveluntuottaja on Keski-Suomen hyvinvointialueen RAIsoft-kannassa. Tiedot ovat Tilaajan käytössä.

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

Toimintakyvyn arviointeja (RAI ja MNA) tehtäessä toimintakykytiedon kirjaaminen ei perustu vain ammattilaisen näkemykseen, vaan asiakkaan kanssa (tarvittaessa myös läheiset) keskustellaan toimintakyvystä. Lisäksi toimintakyvyn tietojen keräämiseen liittyy havainnointia ja mittauksia. K-S hyvinvointialueella on käytössä toimintakyvyn tiedote, jonka kautta asiakkaalle kerrotaan mistä toimintakyvyn arvioinnissa on kyse ja mihin arvioinnin tuottamia tietoja käytetään (tiedote dokumentin lopussa liitteenä).

- **Yksiön osalta tulee nimetä RAI-yhteyshenkilö.** Palveluntuottajan tulee myös huolehtia henkilökuntansa RAI-arviointiosaamisesta ja kouluttamisesta. RAI-järjestelmän käyttöön liittyvä peruskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti **Moodlessa RAI-verkkokursseilla**, alueellisilla RAI Infoilla, RAIsoft-ohjelmistossa verkkokursseilla (kurssikokonaisuus: ohjelmisto, arvioinnin sisältö ja tulokset) sekä RAI-vastaavien ja esihenkilöiden/päälliköiden/johtajien koulutuskokonaisuuksilla. Koulutukset ovat maksuttomia. RAI järjestelmän laadukkaan ja tavoitteellisen käytön toteutumiseksi **tukemiseksi** yksiköihin tulee **kannattaa** nimetä omasta henkilökunnasta RAI-vastaava/RAI-vastaavia tai RAI-tiimi, jotka toimivat hoitohenkilöstön lähitukena ohjelmiston, arviointiprosessin, arvioinnin sisällön ja tulosten osalta. RAI järjestelmän käytön onnistumiseksi on saatavilla tukea **hyvinvointialueen** mm. alueella toimivalta RAI-koordinaattorilta ja asiantuntijoilta. **Palveluntuottajan tekemien** RAI-arviointien **asiakas- ja yksikkötasojen** tulokset ovat tilaajan käytettävissä. Tilaaja **Palveluntuottajan** tulee seurata ja varmistaa RAI - arviointien ajantasaisuutta ja luotettavuutta. Käyttöön oton aloituksessa ole yhteydessä [mervi.kivisto@hyvaks.fi](mailto:mervi.kivisto@hyvaks.fi)

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

Keski-Suomen hyvinvointialueella on käytössä Vitec Oy:n RAIsoft-ohjelmisto, joka toimii SaaS-pilvipalveluna (Software as a Service).

Asiakkaalta Palveluntuottajalta ohjelmisto vaatii tietokoneen/tabletin, internet-yhteyden ja sopivan selaimen (Microsoft Edge, Mozilla Firefox, Google Chrome tai Apple Safari). Ohjelmiston käyttö on maksutonta. Ohjelmiston organisaatorakenteen ja käyttöoikeuksien hallinnasta vastaa hyvinvointialueen RAI-tiimi.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) vastaa RAI-järjestelmän kansallisesta organisoinnista sekä tuottaa kansallista vertailukehittämisen tietoa. Palveluntuottaja on velvollinen ilmoittautumaan THL RAI-välineistön käyttäjäksi, joka oikeuttaa järjestelmän käytön ja kansallisen vertailutietojen käyttämisen sekä oikeuden päästä Keski-Suomen hyvinvointialueen RAIsoft-kantaan. Alilisenssisopimus on maksuton. Sopimukset löytyvät linkistä [Files - ownCloud \(thl.fi\) Files - ownCloud](#)

- RAI-arvioinnit tuottavat monipuolista tietoa päätöksenteon tueksi. Palvelutarvetta kuvaavaa mittaria (MAPLe 1–5) hyödynnetään tunnistettaessa, onko kyseessä vähäistä (1), lievää (2), kohtalaista (3), suurta (4) vai erittäin suurta (5) palvelutarvetta. Mittari huomioi erityisesti asiakkaan kognition ja arkisuoriutumisen tilannetta (IADL ja ADL). Muita sisältöjä mittarissa ovat esimerkiksi haastavan käyttäytymisen oireet, kotiympäristön tilanne, kaatuilu, aktiivisuuden määrä ja muutokset kognitiossa tai arkisuoriutumisessa.

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

Kognition tilaa (CPS 0-6) kuvaava mittari auttaa ymmärtämään millainen vaikutus asiakkaan kognition tilalla (sisältäen päivittäinen päätöksenteko, muisti, ilmaisukyky) on esimerkiksi kotona selviytymiseen, turvalliseen lääkehoidon ja oikeanlaisen ravitsemuksen toteutumiseen. Arkisuoriutumisen mittareilla (ADL = arkisuoriutuminen, perustoiminnot ja IADL = arkisuoriutuminen, välineelliset toiminnot) saadaan selville, tarvitseeko asiakas tukea tai apua esimerkiksi aterioiden valmistamisessa, kotitaloustöissä, ostoksilla käynneissä, lääkehoidon toteutuksessa, kuljetuksissa, ruokailussa, liikkumisessa tai henkilökohtaisen hygienian hoidossa.

- Mahdollisten haastavan käyttäytymisen oireiden esiintyvyys ja vaikeus esim. aggressiivinen käyttäytyminen ja hoitotoimissa avustamisen vastustelu tulevat esille ABS 0-12 mittarin avulla. Surullisuutta, ahdistuneisuutta ja masentuneisuutta saadaan esille keskustelemalla ja havainnoimalla kahden eri mittarin avulla: Itsearvoitu mieliala (DRSSR 0-9) ja Masennuksen oiremittari (DRS 0-14). Lisäksi muodostuu alkoholin riskikäytöstä kertova mittari (AUDIT-C 0-12) ja sosiaalista vetäytymistä, motivaation puutetta ja vähentynyttä sosiaalista kanssakäymistä tunnistetaan SOCWD 0-12 mittarin avulla. Asumispalveluissa sosiaalisen osallisuuden määrää, kiinnostuneisuutta ja voimavaroja osallistua palvelussa järjestettyyn yhteiseen toimintaan kuvaava mittari (RISE 0-6).

# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

- ~~Muita kokonaisarvioinnista muodostuvia mittareita ovat mm. asiakkaan terveydentilan vakaus (CHESS 0-5), kivun voimakkuus (PAIN 0-4), painoindeksi (BMI), kommunikointikyky vuorovaikutustilanteissa (COMM 0-8) ja kuulo- ja näkökyvyn tilanne (DbSI 0-5). Mittareiden lisäksi arvioinnista muodostuu herätteitä (CAP – Clinical Assessment Protocols), joiden avulla voidaan tunnistaa niitä osa-alueita, joihin henkilö tarvitsee esim. lisätukea tai kuntouttavia toimia. CAP-heräte aktivoituu kahdesta eri syystä, joko asiakas todennäköisesti hyötyy saadessaan asianmukaista tukea kyseisellä elämänalueella tai asiakkaan tilanne on vaarassa heikentyä, ellei siihen puututa. Herätteet liittyvät mm. läheisapuun, sosiaalisiin suhteisiin, kotiympäristöön, ihon kuntoon ja pidätyskykyyn. Paitsi mittarit niin arvioinnin yksittäiset kysymykset auttavat myös tunnistamaan hoidon ja palveluiden tarvetta, kuten päivystyskäyntien määriä tai läheisten/omaisten jaksamiseen liittyvää tilannetta. Asiakas on arviointiprosessissa aktiivinen osallistuja oman toimintakyvyn arvioinnissa ja asettaa omia henkilökohtaisia tavoitteita, jotka kirjataan arviointiin ja joiden toteutumista hän seuranta-arvioinnissa itse arvioi.~~

## 5.2 Osaaminen

- ~~Palveluntuottajan henkilöstö~~ **tekee** ~~on taitoa tehdä yhteistyötä asiakkaiden, heidän omaistensa ja läheistensä sekä hyvinvointi-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toimijoiden sekä tilaajan kanssa.~~
- ~~Toimintayksikössä tulee olla henkilöstön koulutussuunnitelma (kirjataan omavalvontasuunnitel~~ **maan** ~~kohtaan 4.4.1). Esihenkilön tulee seurata henkilöstön lisä- ja täydennyskoulutusvelvoitteen täyttymistä.~~



# Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## • 6. Palvelusetelin arvo

- Lyhytaikaisen asumisen palveluseteli, ~~209,92~~ ~~184,92~~ **xx** € /vrk. Palvelusetelin arvo eli vuorokausihinta koostuu palvelun osuudesta ~~184,92~~ **xx** € / vrk ja vuokran osuudesta 25 € / vrk.
- Palveluntuottaja laskuttaa asiakkaalta lyhytaikaisen asumisen asiakasmaksua vastaavan osuuden, joka on omaishoidon vapaan osalta ~~12,80~~ **xx** € /vrk (3 vrk/kk) (~~indeksikorotus v. 2025~~) ja omaishoitovapaan ylittäviltä vuorokausilta (enintään 4 vrk/kk) ~~38 euroa~~ **xx** /vrk. Asiakasmaksua vastaava osuus sisältyy palvelusetelin vuorokausihintaan.

HUOM! Palvelusetelin arvot päivitetään Ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen puitesopimuksen arvojen mukaisiksi, kun sopimusneuvottelut on saatu päätökseen. Myös asiakasmaksut päivitetään sääntökirjaan, kun ne on vahvistettu vuodelle 2026

# Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

- 1. Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palveluseteli

Yhteisöllinen asuminen perustuu hyvinvointialueen asiakkaalle tekemään palvelutarpeen arviointiin, asiakassuunnitelmaan ja päätökseen yhteisöllisen asumisen järjestämisestä. Asunnon hallinta perustuu vuokrasopimukseen. Asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin vastaavat sosiaalipalvelut arvioidaan erikseen ja ne tuotetaan tukipalveluiden ja kotihoidon palveluina. Yhteisöllisen asumisen tulee sisältää yhteisöllistä ja sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa (SKET), mikä sisältyy asiakkaan valinnasta jokaisen asiakkaan yksilölliseen palvelukokonaisuuteen.

- Yhteisöllisessä asumisessa asiakkaiden palveluiden tarpeeseen ei ole vastaamassa yksikössä ympärivuorokauden läsnä olevaa henkilöstöä. Yhteisöllistä asumista ei voi rinnastaa ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, vaikka kotihoidon palveluja on mahdollista järjestää myös yöaikaan yksittäisin käynnein. Yhteisöllinen asuminen ei korvaa ympärivuorokautista palveluasumista. Yhteisöllisen asumisen asiakkailla voi esiintyä yksinäisyyttä tai merkittävää turvattomuutta, joka heikentää kotona pärjäämistä. Yhteisöllisen asumisen asiakkaan tulee pystyä hälyttämään apua turvapuhelimella.

# Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

- ~~• Yhteisöllistä asumista järjestetään niille henkilöille, jotka tarvitsevat esteettömän ja turvallisen asunnon sekä hoitoa, huolenpitoa ja apua päivittäisissä toiminnoissaan. Yhteisöllisen asumisen asiakkailta voi esiintyä yksinäisyyttä tai merkittävää turvattomuutta, joka heikentää kotona pärjäämistä. Yhteisöllisen asumisen asiakkaan tulee pystyä hälyttämään apua turvapuhelimella.~~
- Palvelusetelien sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palvelusetelien sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

# Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## 2. Palvelusetelin ~~Palvelun~~ palvelukuvaus ja myöntämisen perusteet

Yhteisöllisessä asumisessa asiakkaalle järjestetään turvallinen ja esteetön asunto, johon tarjolla on sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Yhteisöllisessä asumisessa asiakkaan hoito ja huolenpito toteutetaan sosiaalihuoltolain 19 § mukaisina tukipalveluina ja 19a § mukaisena kotihoidon palveluna. Kotihoidolla tarkoitetaan palvelua, jolla huolehditaan, että henkilö suoriutuu jokapäiväiseen elämään kuuluvista toiminnoista kodissaan ja asuinympäristössään. Kotihoitoa järjestetään henkilön tarpeen mukaan vuorokaudenajasta riippumatta. Osa yhteisöllisen asumisen palveluista on mahdollista järjestää asiakkaille ryhmämuotoisina palveluina, esimerkiksi ruokailu, osa toimintakyvyn ylläpidosta sekä yhteisöllinen toiminta.

~~Yhteisöllinen asuminen sisältää asiakkaan asunnon, sosiaalista kanssakäymistä edistävän toiminnan. Asiakkaan tarvitsemat sosiaalipalvelut toteutetaan kotihoidon palveluin tai tukipalveluina.~~

Jokaiselle asiakkaalle laaditaan toimintakyvyn arviointiin (RAI) perustuva yksilöllinen ja tavoitteellinen asiakassuunnitelma sekä hoito- ja palvelusuunnitelma (toteuttamissuunnitelma). Toimintakyvyn arvioinnit toteutetaan vähintään puolivuositain tai asiakkaan voimin ja/tai toimintakyvyn oleellisesti muuttuessa. Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-arviointiprosessiohjeen mukaisesti. Kotihoitoa järjestetään henkilön tarpeen mukaan vuorokaudenajasta riippumatta.

# Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

Keski-Suomen hyvinvointialueen ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisen perusteissa määritellään yhteisöllisen asumisen myöntäminen.

Keski-Suomen hyvinvointialueen ikääntyvien asumisen myöntämisen perusteissa määritellään: yhteisöllinen asuminen on tarkoitettu henkilölle, jolla on tuen tarve, eikä turvallinen asuminen ole järjestettävissä tavanomaisessa asunnossa, vaan henkilö tarvitsee soveltuvan asunnon sekä hoitoa, huolenpitoa ja apua päivittäisissä toiminnoissaan. Henkilöllä on avuntarvetta päivittäisissä toiminnoissa eri vuorokauden aikoina. ~~Yöaikainen avuntarve turvataan ennalta sovituin säännöllisin käynnein (max. 1–2 ennalta sovittua käyntiä/yö). Asiakkaan on mahdollista saada apua yöaikaan myös turvapuhelimella. Asiakkaalta tuleviin hälytyksiin/kutsuihin tulee vastata mahdollisimman nopeasti vuorokauden ajasta riippumatta. Jos asiakkaan avuntarve yöaikaan on runsasta, tulee hänen palveluntarpeensa arvioida uudestaan. Yhteisöllisen asumisen palvelussa korostuu sosiaalinen kanssakäyminen, yhteisöllisyys ja toimintakykyä tukeva, kuntouttava työote. Yhteisöllinen asuminen sisältää yhteisöllistä ja sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa (SKET), mikä sisältyy jokaisen asiakkaan palvelukokonaisuuteen.~~

## 2.1 Palvelusetelin kattohinta, asiakkaan omavastuuosuus ja poissaolosäännöt

Omavastuuosuuksien hallinnoimisen vuoksi otetaan käyttöön kattohintainen palveluseteli ~~käytetään kattohintaista palveluseteliä.~~ Tällöin asiakkaan omavastuuosuus on samansuuruinen kuin hyvinvointialueen asiakasmaksu. Eli palvelusetelin arvo on palvelusetelillä katettava osuus (tuottaja laskuttaa hyvinvointialueelta).

# Ikäntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## 2.2 Myönnettävät palvelusetelituotteet ja palveluseteliarvot

Palvelutuottajalla tulee tarjota asiakkaalle turvallinen asunto, joka sisältää turvalaitteet ja siihen liittyvät käynnit. Sen lisäksi yhteisöllisen asumisen palvelutuottajan palvelutuottajalla tulee olla tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.

Taulukkoon on lisätty seuraavat palvelutuotteet:

| Myönnettävä tuote                                                       | Tarkempi kuvaus sisällöstä                                                                                                                                                                                    | Tulosidonnainen omavastuuosuus                                                          | Palvelusetelin arvo                  | Kokonaishinta |
|-------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------|
| Yhteisöllinen asuminen taso 1 ja lisäksi tukipalvelut ja SKET- toiminta | Sisältää asumisen, turvalaitteet ja auttajakäynnit, hoidon ja huolenpidon alle 15 h/kk ja vaatehuollon (vaatteiden ja vuodevaatteiden pyykinhuolto) ja asunnon perussiivouksen max 2 h/kk sekä SKET-toiminnan | Kotihoidon maksutaulukon mukainen maksu xx € /vrk + 4,40 €/vrk (tukipalvelut omavastuu) | Asiakaskohtainen palvelusetelin arvo | 60,90 € / kk  |
| Yhteisöllinen asuminen taso 2 ja lisäksi tukipalvelut ja SKET- toiminta | Sisältää asumisen, turvalaitteet ja auttajakäynnit, hoidon ja huolenpidon 15 - 30 h/kk ja vaatehuollon (vaatteiden ja vuodevaatteiden pyykinhuolto) ja asunnon perussiivouksen max 2 h/kk sekä SKET-toiminnan | Kotihoidon maksutaulukon mukainen maksu xx € /vrk + 4,40 €/vrk (tukipalvelut omavastuu) | Asiakaskohtainen palvelusetelin arvo | 80,90 € /kk   |
| Yhteisöllinen asuminen taso 3 ja lisäksi tukipalvelut ja SKET- toiminta | Sisältää asumisen, turvalaitteet ja auttajakäynnit, hoidon ja huolenpidon yli 30 h/kk ja vaatehuollon (vaatteiden ja vuodevaatteiden pyykinhuolto) ja asunnon perussiivouksen max 2 h/kk sekä SKET-toiminnan  | Kotihoidon maksutaulukon mukainen maksu xx € /vrk + 4,40 €/vrk (tukipalvelut omavastuu) | Asiakaskohtainen palvelusetelin arvo | 100,90 € / kk |
| SKET (Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta)                     | Palveluntuottaja järjestää SKET-toiminnan perustuen asiakkaan valintaan                                                                                                                                       | 50 € / kk                                                                               | 0 € / kk                             | 50 € / kk     |
| Pyykinhuolto                                                            | Palveluntuottaja huolehtii käyttövaatteiden ja vuodevaatteiden pyykinhuollosta                                                                                                                                | 35 € / kk                                                                               | 0 € / kk                             | 35 € / kk     |
| Siivous                                                                 | Palveluntuottaja huolehtii asiakkaan asunnon siivouksesta, maks. 2h/kk                                                                                                                                        | 54 € / kk                                                                               | 0 € / kk                             | 54 € / kk     |

# Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## 2.3 Palvelutarpeen arviointi ja omatyöntekijä

- Asiakas- ja palveluohjauksessa kartoitetaan asiakkaan toimintakyky ja arvioidaan asiakkaan palvelutarve. Yhteisölliseen asumiseen hakeminen käynnistyy asiakkaan tai hänen läheisensä yhteydenotolla asiakasohjauksen työntekijään. Asiakkaan tilanteesta tehdään toimintakyvyn ja palvelutarpeen arviointi yhteistyössä asiakasohjauksessa toimivan omatyöntekijän, asiakkaan ja tarvittaessa hänet hyvin tuntevan hoitotahon sekä omaisten kanssa. Hakeminen yhteisölliseen asumiseen tulee tapahtua aina yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen läheisten kanssa. Arvioinnissa käytetään RAI-toimintakykymittaristoa -arviointijärjestelmää ja muita sosiaali- ja terveydenhuollossa käytettäviä mittareita. Päätöksenteko perustuu aina asiakkaan tilanteen kokonaisvaltaiseen arviointiin ja Keski-Suomen hyvinvointialueen vahvistamiin yhteisöllisen asumisen myöntämisen perusteisiin.
- Asiakasohjauksessa laaditun asiakassuunnitelman pohjalta yhteisöllisen asumisen yksikössä laaditaan asiakkaalle palveluiden toteuttamissuunnitelma (ent. Hoito- ja palvelusuunnitelma) yksilöllinen hoito—ja palvelusuunnitelma (hoidon toteuttamissuunnitelma) yhdessä asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa. Suunnitelmaan kirjataan asiakkaan toivomukset ja mielipiteet tarvittavista palveluista ja tukitoimista. Suunnitelmaa tarkistetaan vähintään puolivuositain ja samalla päivitetään asiakkaan RAI-arviointi.

# Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## ~~1. Palvelunkuvaus ja sisältövaatimukset~~ Sisältövaatimukset

~~Yhteisöllisessä asumisessa asiakkaalla on esteetön, turvallinen asunto ja yksikössä järjestetään asiakkaille yhteisöllistä toimintaa. Tämän lisäksi asiakkaalle järjestetään tarpeensa mukaiset tukipalvelut ja hoito- ja hoivakäynnit kotihoidon käyntiperusteisesti. Osa yhteisöllisen asumisen palveluista on mahdollista järjestää asiakkaille ryhmämuotoisina palveluina, esimerkiksi ruokailu, osa toimintakyvyn ylläpidosta sekä yhteisöllinen toiminta.~~

- Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen tarkoituksena on ylläpitää asiakkaiden fyysistä, psyykkistä, kognitiivista ja sosiaalista toimintakykyä hänelle sopivassa esteettömässä ympäristössä ja asunnossa, toimintakykyä tukevan, kuntouttavan työotteen ja sosiaalista kanssakäymistä edistävän yhteisöllisen toiminnan avulla.

## 3.4 Hoitotyö ja päivittäistoiminnot

- Asiakkaan saamaa hoitoa ja huolenpitoa ohjaa asiakkaan yksilöllinen ~~hoito- ja palvelusuunnitelma~~ toteuttamissuunnitelma (toteuttamissuunnitelma), jota toteutetaan asiakkaan kotiin tehtävinä käynteinä, jotka sisältävät yksilöllisistä tarpeista huolehtimista. Asiakkaalle nimetään yhteisöllisen asumisen yksiköstä omahoitaja, joka vastaa toteuttamissuunnitelman ja RAI-arvioinnin päivittämisestä. Jokaisen asiakkaan luona huomioidaan alla olevat asiat:



# Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## 3.6 Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta (SKET)

- Yhteisöllisen asumisessa asiakkaalla tulee olla mahdollisuus sosiaaliseen vuorovaikutukseen sekä mahdollisuus osallistua mielekkääseen, hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistävään ja ylläpitävään toimintaan (SKET).  
~~Yhteisöllinen Toiminta (SKET)~~ on suunnitelmallista, ohjattua toimintaa ja sitä järjestetään säännöllisesti päivittäin. Yhteisöllistä toimintaa suunnitellaan ja arvioidaan yhteistyössä asukkaiden kanssa. Yhteisöllistä toimintaa kehitetään asiakasraadeissa yhdessä omaisten ja asiakkaiden kanssa. Yhteisöllistä toimintaa koordinoi ja ohjaa siihen tehtävään nimetty osaava työntekijä.

## 3.9 Vaadittava raportointi ja valvonta

D) Palveluntuottaja tekee asiakkaiden RAI-arvioinnit Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-arviointiprosessin mukaisesti ja päivittää hoito- ja palvelusuunnitelman (toteuttamissuunnitelman) vähintään kaksi kertaa vuodessa tai aina asiakkaan tilanteen muuttuessa. Suosittelemme, että palveluntuottaja on Keski-Suomen RAIsoft-kannassa. Tiedot ovat myös tilaajan käytössä.

# Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

## 7.1. Asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttäminen

Hyvinvointialue ei laskuta tuottajia järjestäjän asiakas- ja potilastietojärjestelmien käytöstä vuonna 2025 2026. Vuoden 2026 2027 osalta järjestelmien lisenssimaksu ilmoitetaan loppuvuodesta 2025 2026. Keski-Suomen hyvinvointialue pidättää oikeudet hinnan muutoksiin.

## • 7.2. RAI-arviointimenetelmäjärjestelmä

- Keski-Suomen hyvinvointialueen toteuttaa käytössä on yhteisöllisen asumisen asiakkaiden toimintakyvyn arvioinnin, hoidon ja palvelutarpeiden suunnittelun ja toimintakyvyn arviointiin RAI-arviointivälineistöjärjestelmällä (Resident Assessment Instrument). RAI-arviointien yhteydessä tehdään lisäksi ali- ja virheravitsemusseula MNA (Mini Nutritional Assessment). Vanhuspalvelulain mukaan hyvinvointialueilla on velvollisuus (1.4.2023 lähtien) käyttää RAI-arviointivälineistöä asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnissa ja palvelujen tarpeenmukaisessa kohdentamisessa: [Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista \(Finlex\)](#). RAI-järjestelmä on asiakkaiden hoidon tarpeen ja laadun sekä asiakasrakenteen ja -hoitoisuuden arviointi- ja seurantajärjestelmä, josta lisätietoa löytyy osoitteesta: <https://www.thl.fi/fi/web/ikaantyminen/rai-vertailukehittaminen/tietoa-rai-jarjestelmasta> Tietoa RAI-järjestelmästä - THL Käyttönoton aloituksessa palveluntuottaja on yhteydessä Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-koordinaattoriin ([mervi.kivisto@hyvaks.fi](mailto:mervi.kivisto@hyvaks.fi))

# Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

Palveluntuottajaa edellytetään tekemään toimintakyvyn arviointeja (RAI) Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-arviointiprosessiohjeen mukaisesti asiakkaiden palvelutarpeen ja toimintakyvyn arvioinnissa sekä palveluiden ja hoidon suunnittelussa. Suosittelemme, että palveluntuottaja on Keski-Suomen RAIsoft-kannassa. Tiedot ovat Tilaajan käytössä.

- ~~Ikääntyneiden palveluissa käytetään interRAI-HC (Home Care) ja interRAI-LTCF (Long Term Care Facilities) -järjestelmiä. InterRAI-HC-järjestelmää käytetään kotiin tuetuissa, kotona asumista tukevissa palveluissa ja yhteisöllisessä asumisessa. Järjestelmää hyödynnetään mm. päätöksenteon tukena myönnettäessä asiakkaille yksilöllisiä ja tarpeenmukaisia palveluja. Toimintakyvyn arvioinnin (RAI) tuottama tieto ohjaa osaltaan asiakkaiden palvelujen järjestämiseen siten, että asiakkaalle myönnetään oikea-aikaisia ja sisältöisiä palveluja kotiin tai he ohjautuvat hoidon vaativuuden mukaan tarkoituksenmukaiseen hoitopaikkaan.~~
- ~~Toimintakyvyn arviointien (RAI) avulla selvitetään asiakkaiden yksilöllisiä voimavaroja, riskitekijöitä ja haasteita. Arviointien tekeminen perustuu keskusteluun, haastatteluun ja havainnointiin. Arviointikeskustelun ja arvioinnin tuottaman tiedon avulla voidaan arvioida yhdessä asiakkaan kanssa millaisesta tuesta, palveluista ja hoidosta asiakas hyötyy. Omaiset ja läheiset voivat osallistua arviointiprosessiin tarpeen ja mahdollisuuksiensa mukaan. Yhdenmukainen ja standardoitu arviointijärjestelmä prosesseineen mahdollistaa asiakkaiden yhdenvertaisen kohtaamisen. Arviointikeskustelun ja arviointien tuottaman tiedon avulla asiakkaat tiedostavat paremmin oman toimintakykynsä tilannetta ja sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö saa tietoa tuen, palveluiden ja hoidon järjestämiseen liittyvän päätöksenteon tueksi.~~

# Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

Myös yhteisöllisen asumisen asiakkaiden toimintakykyä ja palveluntarvetta arvioidaan ja seurataan RAI-järjestelmällä. Arviointi asiakkaan palvelutarpeesta voidaan tehdä ajantasaisen iRAI HC arvioinnin avulla. Tarvittaessa toimintakykytieto päivitetään samalla esittaisarvioinnilla, joka tehdään palvelutarpeen arvioinnissa ja kuntouttavalla arviointijaksolla.

Yhteisöllisessä asumisessa asiakkaan toimintakykyä arvioidaan säännöllisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa ja aina kun siihen on tarvetta asiakkaan tilanteen muuttuessa. Säännöllisten toimintakyvyn arviointien (interRAI HC) yhteydessä tehdään lisäksi MNA-arviointi (Mini Nutritional Assessment) asukkaan ali- ja virheravitsemustilanteen tunnistamisen tueksi. Asiakkaan siirryttyä yhteisölliseen asumiseen tehdään hänelle toimintakyvyn arviointi (RAI) viimeistään 4–5 viikon kuluessa.

Toimintakyvyn arviointeja (RAI ja MNA) tehtäessä toimintakykytiedon kirjaaminen ei perustu vain ammattilaisen näkemykseen, vaan asukkaan kanssa (tarvittaessa myös läheiset) keskustellaan toimintakyvystä. Lisäksi toimintakyvyn tietojen keräämiseen liittyy havainnointia ja mittauksia. K-S hyvinvointialueella on käytössä toimintakyvyn arvioinnin tiedote, jonka kautta asukkaalle (tarvittaessa myös läheiset) kerrotaan mistä toimintakyvyn arvioinnissa on kyse ja mihin arvioinnin tuottamia tietoja käytetään.

# Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja

- Yksiön osalta tulee nimetä RAI-yhteyshenkilö. Palveluntuottajan tulee myös huolehtia henkilökuntansa RAI-arviointiosaamisesta ja kouluttamisesta. RAI-järjestelmän käyttöön liittyvä peruskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti Moodlessa RAI-verkkokursseilla. Koulutukset ovat maksuttomia. RAI järjestelmän laadukkaan ja tavoitteellisen käytön tukemiseksi yksiköihin kannattaa nimetä omasta henkilökunnasta RAI-vastaava/RAI-vastaavia, jotka toimivat hoitohenkilöstön lähitukena ohjelmiston, arviointiprosessin, arvioinnin sisällön ja tulosten osalta. RAI järjestelmän käytön onnistumiseksi on saatavilla tukea hyvinvointialueen RAI-asiantuntijoilta. Palveluntuottajan tekemien RAI-arviointien asiakas- ja yksikötasojen tulokset ovat tilaajan käytettävissä. Palveluntuottajan tulee seurata ja varmistaa RAI - arviointien ajantasaisuutta ja luotettavuutta.
- Keski-Suomen hyvinvointialueella on käytössä Vitec Oy:n RAIsoft-ohjelmisto, joka toimii SaaS-pilvipalveluna (Software as a Service). Palveluntuottajalta ohjelmisto vaatii tietokoneen/tabletin, internet-yhteyden ja sopivan selaimen (Microsoft Edge, Mozilla Firefox, Google Chrome tai Apple Safari). Ohjelmiston käyttö on maksutonta. Ohjelmiston organisaatorakenteen ja käyttöoikeuksien hallinnasta vastaa hyvinvointialueen RAI-tiimi.
- Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) vastaa RAI-järjestelmän kansallisesta organisoinnista sekä tuottaa kansallista vertailukehittämisen tietoa. Palveluntuottaja on velvollinen ilmoittautumaan THL RAI-välineistön käyttäjäksi, joka oikeuttaa järjestelmän käytön ja kansallisen vertailutietojen käyttämisen sekä oikeuden päästä Keski-Suomen hyvinvointialueen RAIsoft-kantaan. Alilisenssisopimus on maksuton. Sopimukset löytyvät linkistä [Files – ownCloud \(thl.fi\) Files - ownCloud](https://owncloud.thl.fi/Files-ownCloud)

# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

## 1. Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluseteli

- Palvelusetelien sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palvelusetelien sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

## 2. Palvelun kuvaus ja myöntämiskriteerit

- Ympäri vuorokautisen palveluasumisen tarkoituksena on ylläpitää asukkaiden päivittäistä toimintakykyä ~~kuntouttavan~~ **edistävän** työotteen ja monipuolisen yhteisöllisen sekä virikkeellisen toiminnan avulla kodinomaisessa ympäristössä. Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa on mahdollista asua elämän loppuun asti.
- Ympäri vuorokautinen palveluasuminen sisältää asiakkaan ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon, ateriat, siivouksen, vaatehuollon ja osallisuutta sekä sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Jokaiselle asukkaalle laaditaan toimintakyvyn arviointiin (RAI) perustuva yksilöllinen ja tavoitteellinen ~~hoito- ja palvelusuunnitelma~~ **toteuttamissuunnitelma**. Lisäksi asukkaille tehdään RAI-arvioinnin päivityksen yhteydessä ali- ja virheravitsemusarviointi (MNA). Toimintakyvyn arvioinnit toteutetaan vähintään puolivuositain tai asiakkaan voinnin oleellisesti muuttuessa **Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-arviointiprosessiohjeen mukaisesti**.

# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

## 3. Palvelun järjestäminen

- Palveluntuottajalla on ~~yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain~~ sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) mukainen lupa tuottaa palvelua. Palveluntuottaja vastaa siitä, että Tilaajalla on ajantasainen tieto Palse.fi-portaalissa tai muussa Tilaajan osoittamassa paikassa asumispalveluyksiköiden vapaista paikoista.

## 4. Palvelun sisältövaatimukset

### 4.1 Tilat, toimitilat, laitteet, välineet ja sijainti

- Palveluntuottajan tarjoamien palveluiden ja tilojen tulee vastata Aluehallintoviraston/Valviran myöntämää toimitilapää. Palveluntuottajan palveluyksikkö sijaitsee Keski-Suomen maakunnalla hyvinvointialueella.
- d) Palveluntuottajalla on mahdollisuus tarjota pariskunnille tarkoitettuja asuntoja ns. vanhushuonekautisen lain mukaisesti (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012)).

# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

## 4.2 Laadunhallinta

a) Yksiköllä on ajan tasalla oleva omavalvontasuunnitelma (kirjallinen, julkisesti nähtävillä) ja omavalvonnasta vastaava henkilö on nimetty siten kuin laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) **laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023)** edellyttää. Omavalvontasuunnitelma päivitetään tarvittaessa tai vähintään kerran vuodessa. Sisällön osalta huomioidaan ja hyödynnetään yksikön asukkaiden toimintakyvyn arviointien (RAI) tuottamia tietoja.

~~h) Yksikön vastaava yhdessä RAI-vastaavan tai RAI-tiimin kanssa huolehtivat toimintakyvyn arviointien (RAI ja MNA) laadusta; tämä sisältää arviointien ajantasaisuudesta ja luotettavuudesta huolehtimisen.~~



# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

## 4.3 Hoitotyö ja päivittäistoiminnot

Palveluntuottaja huolehtii asukkaan ja/tai asukkaan asioidenhoitajan kanssa siitä, että asukas saa hänelle kuuluvat julkiset etuudet (esim. KELA). Asukkaan raha- asioiden hoidosta vastaa asiakas itse tai hänen valtuuttamansa henkilö/käräjäoikeuden määräämä edunvalvoja. Palveluntuottaja avustaa tarvittaessa asukasta edunvalvonnan järjestämisessä. ~~Palveluntuottaja avustaa asukasta tulotietojen toimittamisessa tilaajalle.~~

Palveluntuottaja huolehtii hoito- ja palvelusuunnitelman laatimisesta, toteutuksesta, seurannasta ja arvioinnista. Suunnitelmassa huomioidaan asukkaan itsemääräämisoikeus sekä yksilöllinen osallistuminen palvelujen suunnitteluun. Asiakas ja **läheiset omaiset** otetaan mukaan suunnitelman tekemiseen. Hoito- ja palvelusuunnitelmassa määritellään palvelut ja muut asukkaan arkea tukevat seikat sekä hoidon tavoitteet.

# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

## 4.7 Turvallisuus

- Palveluntuottajalla on kirjalliset ohjeet menettelytavoista seuraavissa tilanteissa: huonomuistisen asukkaan turvallisuuden varmistaminen (~~kirjataan omavalvontasuunnitelman kohtaan 4.4.3~~), kaatumavaara-asukkaan tunnistaminen (~~kirjataan omavalvontasuunnitelman kohtaan 4.4.3~~), puuttuminen asukkaan kaltoin kohteluun (~~kirjataan omavalvontasuunnitelman kohtaan 4.2.2~~), asukkaan liikkumisvapauden rajoittaminen (~~kirjataan omavalvontasuunnitelman kohtaan 4.2.2~~) sekä toimiminen muissa erityistilanteissa esim. evakuointi, ensiapu, väkivalta tai kadonneen asukkaan etsintä (~~kirjataan omavalvontasuunnitelman kohtaan 4.4~~).

Omavalvontasuunnitelmassa tulee olla kirjattuna menettelytavat edellä mainittuihin tilanteisiin. Asumisyksikön henkilökunta harjoittelee tilanteissa toimimista säännöllisesti. Harjoitukset ja korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan.

## 4.8 Vaadittava raportointi ja valvonta

d) Palveluntuottaja tekee asiakkaiden RAI-arvioinnin Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-arviointiprosessin mukaisesti. vähintään kaksi kertaa vuodessa tai asukkaan tilanteen muuttuessa. Suosittelemme, että palveluntuottaja on Keski-Suomen hyvinvointialueen RAIssoft-kannassa. Tiedot ovat Tilaajan käytössä.

# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

## 4.9 Tietojärjestelmävaatimukset

- Hyvinvointialue ei laskuta tuottajia järjestäjän asiakas- ja potilastietojärjestelmien käytöstä vuonna 2025. Vuoden 2026 osalta järjestelmien lisenssimaksu ilmoitetaan loppuvuodesta 2026. Keski-Suomen hyvinvointialue pidättää oikeudet hinnan muutoksiin.
- Palveluntuottajalla tulee olla järjestelmä tai kirjattu toimintatapa poikkeamatilanteiden dokumentointia varten ja menettelytavat poikkeamien käsittelyyn (kirjataan omavalvontasuunnitelmaan kohtaan 4.1.3).

# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

## 4.9.1 RAI-arviointijärjestelmä

- ~~KSHVA~~ Keski-Suomen hyvinvointialue toteuttaa ympärivuorokautisen palveluasumisen asumispalveluiden asiakkaiden toimintakyvyn arvioinnin, ja hoidon ja palveluiden suunnittelun RAI -järjestelmällä (Resident Assessment Instrument, jatkossa "RAI-järjestelmä" ja siihen perustuva "toimintakyvyn arviointi (RAI)"). RAI-arviointien yhteydessä tehdään lisäksi ali- ja virheravitsemusseula MNA (Mini Nutritional Assessment). RAI-järjestelmä on asiakkaiden hoidon tarpeen ja laadun sekä asiakasrakenteen ja -hoitoisuuden arviointi- ja seurantajärjestelmä, josta lisätietoa löytyy osoitteesta: <https://www.thl.fi/fi/web/ikaantyminen/rai-vertailukehittaminen/tietoa-rai-jarjestelmasta> Tietoa RAI-järjestelmästä - THL. Käyttöönoton aloituksessa palveluntuottaja on yhteydessä Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-koordinaattoriin ([mervi.kivisto@hyvaks.fi](mailto:mervi.kivisto@hyvaks.fi)).
- Palveluntuottajia edellytetään käyttämään tekemään toimintakyvyn arviointeja (RAI) Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-arviointiprosessiohjeen mukaisesti säännöllisessä ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asiakkaiden palvelutarpeen ja toimintakyvyn arvioinnissa sekä palveluiden ja hoidon suunnittelussa. Säännöllisten toimintakyvyn arviointien (interRAI LTCF) yhteydessä tehdään lisäksi MNA-arviointi (Mini Nutritional Assessment) asukkaan ali- ja virheravitsemustilanteen tunnistamisen tueksi. RAI-järjestelmän käyttäminen on palveluntuottajille maksutonta. Suosittelemme, että palveluntuottaja on Keski-Suomen hyvinvointialueen RAIssoft-kannassa. Tiedot ovat Tilaaajan käytössä.

# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

- ~~Ympärivuorokautisen palveluasumisen asukaille palveluntuottaja tekee toimintakyvyn kokonaisarvioinnin (interRAI LTCF) asiakkuuden alkamisesta 4–5 viikon kuluessa. Jatkossa toimintakyvyn kokonaisarvioinnit toteutetaan asukaille vähintään puolivuositain tai voinnin oleellisesti muuttuessa. Toimintakyvyn arviointeja (RAI ja MNA) tehtäessä toimintakykytiedon kirjaaminen ei perustu vain ammattilaisen näkemykseen, vaan asukkaan kanssa (tarvittaessa myös läheiset) keskustellaan toimintakyvystä. Lisäksi toimintakyvyn tietojen keräämiseen liittyy havainnointia ja mittauksia. K-S hyvinvointialueella on käytössä toimintakyvyn tiedote, jonka kautta asukkaalle (tarvittaessa myös läheiset) kerrotaan mistä toimintakyvyn arvioinnissa on kyse ja mihin arvioinnin tuottamia tietoja käytetään (tiedote dokumentin lopussa liitteenä).~~
- Yksion osalta tulee nimetä RAI-yhteyshenkilö. Palveluntuottajan tulee myös huolehtia henkilökuntansa RAI-arviointiosaamisesta ja kouluttamisesta. RAI-järjestelmän käyttöön liittyvä peruskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti Moodlessa RAI-verkkokursseilla, alueellisilla RAI Infoilla, RAIsoft-ohjelmistossa verkkokursseilla (kurssikokonaisuus: ohjelmisto, arvioinnin sisältö ja tulokset) sekä RAI-vastaavien ja esihenkilöiden/päälliköiden/johtajien koulutuskokonaisuuksilla. Koulutukset ovat maksuttomia. RAI-järjestelmän laadukkaan ja tavoitteellisen käytön toteutumiseksi tukemiseksi yksiköihin tulee nimetä omasta henkilökunnasta RAI-vastaava/RAI-vastaavia tai RAI-tiimi, jotka toimivat hoitohenkilöstön lähitukena ohjelmiston, arviointiprosessin, arvioinnin sisällön ja tulosten osalta. RAI-järjestelmän käytön onnistumiseksi on saatavilla tukea hyvinvointialueen mm. alueella toimivalta RAI-koordinaattorilta ja asiantuntijoilta. Palveluntuottajan tekemien RAI-arviointien asiakas- ja yksikötason tulokset ovat tilaajan käytettävissä. Tilaaja Palveluntuottajan tulee seurata ja varmistaa RAI - arviointien ajantasaisuutta ja luotettavuutta. Käyttöön oton aloituksessa ole yhteydessä [mervi.kivisto@hyvaks.fi](mailto:mervi.kivisto@hyvaks.fi)

# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

- Keski-Suomen hyvinvointialueella on käytössä Vitec Oy:n RAlsoft-ohjelmisto, joka toimii SaaS-pilvipalveluna (Software as a Service). Asiakkaalta Palveluntuottajalta ohjelmisto vaatii tietokoneen/tabletin, internet-yhteyden ja sopivan selaimen (Microsoft Edge, Mozilla Firefox, Google Chrome tai Apple Safari). Ohjelmiston käyttö on maksutonta. Ohjelmiston organisaatorakenteen ja käyttöoikeuksien hallinnasta vastaa hyvinvointialueen RAI-tiimi.
- Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) vastaa RAI-järjestelmän kansallisesta organisoinnista sekä tuottaa kansallista vertailukehittämisen tietoa. Palveluntuottaja on velvollinen ilmoittautumaan THL RAI-välineistön käyttäjäksi, joka oikeuttaa järjestelmän käytön ja kansallisen vertailutietojen käyttämisen sekä oikeuden päästä Keski-Suomen hyvinvointialueen RAlsoft-kantaan. Alilisenssisopimus on maksuton. Sopimukset löytyvät linkistä [Files - ownCloud \(thl.fi\)Files - ownCloud](#)
- Kognition tilaa (CPS 0-6) kuvaava mittari auttaa ymmärtämään millainen vaikutus asukkaan kognition tilalla (sisältäen päivittäinen päätöksenteko, muisti, ilmaisukyky) on päivittäisissä toiminnoissa, tilanteissa ja tapahtumissa. Arkisuoriutumisen mittarilla (ADL=arkisuoriutuminen, perustoiminnot) saadaan selville, millaista tukea tai apua asukas tarvitsee ja millaisia voimavaroja hänellä on esimerkiksi ruokailussa, liikkumisessa tai henkilökohtaisen hygienian hoidossa.

# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

- Mahdollisten haastavan käyttäytymisen oireiden esiintyvyys ja vaikeus esim. aggressiivinen käyttäytyminen ja hoitotoimissa avustamisen vastustelu tulevat esille ABS 0-12 mittarin avulla. Surullisuutta, ahdistuneisuutta ja masentuneisuutta saadaan esille keskustelemalla ja havainnoimalla kahden eri mittarin avulla: Itsearvoitu mieliala (DRSSR 0-9) ja Masennuksen oiremittari (DRS 0-14). Lisäksi muodostuu alkoholin riskikäytöstä kertova mittari (AUDIT-C 0-12) ja sosiaalista vetäytymistä, motivaation puutetta ja vähentynyttä sosiaalista kanssakäymistä tunnistetaan SOCWD 0-12 mittarin avulla. Asumispalveluissa sosiaalisen osallisuuden määrää, kiinnostuneisuutta ja voimavaroja osallistua palvelussa järjestettyyn yhteiseen toimintaan kuvaava mittari (RISE 0-6).
- Muita kokonaisarviointista muodostuvia mittareita ovat mm. asukkaan terveydentilan vakaus (CHESS 0-5), kivun voimakkuus (PAIN 0-4), painoindeksi (BMI), kommunikointikyky vuorovaikutustilanteissa (COMM 0-8) ja kuulo- ja näkökyvyn tilanne (DbSI 0-5). Mittareiden lisäksi arvioinnista muodostuu herätteitä (CAP = Clinical Assessment Protocols), joiden avulla voidaan tunnistaa niitä osalueita, joihin henkilö tarvitsee esim. lisätukea tai kuntouttavia toimia. CAP-heräte aktivoituu kahdesta eri syystä, joko asukas todennäköisesti hyötyy saadessaan asianmukaista tukea kyseisellä elämänalueella tai asukkaan tilanne on vaarassa heikentyä, ellei siihen puututa. Herätteet liittyvät mm. kaatuiluun, sosiaalisiin suhteisiin, ihon kuntoon ja pidätyskykyyn. Paitsi mittarit niin arvioinnin yksittäiset kysymykset auttavat myös tunnistamaan hoidon ja palveluiden tarvetta esim. palveluiden käyttö, kiinnostus erilaisiin harrastuksiin ja aktiviteetteihin. Asukas on arviointiprosessissa aktiivinen osallistuja oman toimintakyvyn arvioinnin osalta ja hän voi asettaa omia henkilökohtaisia tavoitteita, jotka kirjataan arviointiin ja joiden toteutumista seurataan.

# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

## 5.2 Osaaminen

Palveluntuottajan henkilöstö ~~on taitoa tehdä yhteistyötä asiakkaiden, heidän omaistensa ja läheistensä sekä hyvinvointi-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toimijoiden~~ **tekee** sekä tilaajan kanssa.

Palveluntuottaja huolehtii asumisyksikön henkilöstön ammattitaidon säilymisestä ja kehittämisestä sekä lakisääteisen täydennyskoulutuksen järjestämisestä. Toimintayksikössä tulee olla henkilöstön koulutussuunnitelma (kirjataan omavalvontasuunnitelman ~~aan~~ **aan** kohtaan 4.4.1). Esimiehen tulee seurata henkilöstön lisä- ja täydennyskoulutusvelvoitteen täyttymistä.

## 6.1. Palvelusetelin arvo

### Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin vuorokausihinnat:

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluseteli, perustaso ~~184,92~~ **196,91** ~~xx~~ €/vrk.

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluseteli, erityistaso ~~196,91~~ **196,91** ~~xx~~ €/vrk

HUOM! Palvelusetelin arvot päivitetään Ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen puitesopimuksen arvojen mukaisiksi, kun sopimusneuvottelut on saatu päätökseen.



# Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja

## 9.1 Henkilöstöä koskeva lakisääteinen ilmoitusvelvollisuus

- ~~Sosiaalihuollon tehtävissä toimiva työntekijä on velvollinen viipymättä ilmoittamaan toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän itse huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Ilmoitusvelvollisuus koskee sekä julkisen että yksityisen sektorin työntekijöitä. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta ~~hyvinvointialueen~~ kunnan ~~sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle~~, sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä. Yksikön esihenkilö vastaa siitä, että jokainen työntekijä tietää ilmoitusvelvollisuuskäytännöistä.~~
- Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain 741/2023 29§ mukaan sosiaalihuollon henkilöstön on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa.
- Laki velvoittaa myös palveluntuottajaa ilmoittamaan välittömästi salassapitosäännösten estämättä palvelunjärjestäjälle palveluntuottajan omassa tai tämän alihankkijan toiminnassa ilmenneen epäkohdan tai sen uhan. Yksikön esihenkilö vastaa siitä, että jokainen työntekijä tietää ilmoitusvelvollisuuskäytänteistä.

# Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja

## 1. Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteli

- Palveluseteleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

### 1.1. Kehitysvammaisten ja autismikirjon asiakkaiden asumisen tuki ~~nykyisessä~~ kehitysvammalaissa (519/1977)

### 1.2. Kehitysvammaisten ja autismikirjon asiakkaiden asumisen tuki ~~uudessa~~ vammaispalvelulaissa (675/2023)

1.1.2025 voimaan ~~astuvan~~ **astuneen** uuden vammaispalvelulain mukaan vammaisella henkilöllä on oikeus saada asumisen tukea (VpL 18 §), jos hän tarvitsee apua tai tukea voidakseen hoitaa päivittäiset toimensa ja jos hän ei saa yksilöllisen tarpeensa mukaisia ja sopivia asumispalveluita sosiaalihuoltolain perusteella.

# Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja

- Asumisen tuki on toteutettava siten, että vammaisen henkilön itsemääräämisoikeus, osallisuus ja yksityisyys toteutuvat. Vammaisen asumisen tuesta säädetään lisäksi **sosiaalihuoltolain (1301/2014) SHL 21 §:ssä** (tilapäinen asuminen), **SHL 21 a §:ssä** (tuettu asuminen), **SHL 21 b §:ssä** (yhteisöllinen asuminen) ja **SHL 21 c §:ssä** (ympäri vuorokautinen palveluasuminen).

## 1.3 Käytettävät käsitteet

**Ympäri vuorokautinen palveluasuminen:** Sosiaalihuoltolain 21 c §:n mukaan ympäri vuorokautista palveluasumisella tarkoitetaan asumista yhteisöllistä toimintaa tarjoavassa esteettömässä ja turvallisessa hoivakodissa, palvelukodissa tai vastaavassa asumisyksikössä, jossa henkilöllä on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa hän saa asumisyksikön henkilöstöltä viipymättä ja vuorokauden ajasta riippumatta hoitoa ja huolenpitoa myös äkilliseen avuntarpeeseensa. ~~Tehostetulla palveluasumisessa~~ **Ympäri vuorokautisella palveluasumisella** tässä sääntökirjassa tarkoitetaan palveluasuntoa ympäri vuorokautisen palveluasumisen yksikössä ja siihen liittyviä palveluja.

# Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja

## 2. Palvelun kuvaus ja myöntämiskriteerit

Palveluntuottaja huolehtii, että Asiakkaan etuudet (esimerkiksi Kelan hoitotuki ja asumistuki) ovat ajan tasalla ja antaa tarvittaessa riittävän ohjauksen etuuksien

- hakemiseen Asiakkaalle ja/tai hänen asioidenhoitajalleen. Asiakas itse, hänen valtuuttamansa henkilö tai edunvalvoja vastaa Asiakkaiden raha-asioiden hoidosta. Palveluntuottaja avustaa tarvittaessa Asiakasta raha-asioiden hoidossa, käteisvarojen käyttämisessä ja henkilökohtaisten hankintojen tekemisessä. Käteisvaroja säilytetään asianmukaisesti yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikön lukituissa tiloissa, ja käteisvarojen käytöstä pidetään kirjanpitoa.

### 2.1.1 Tuetun asumisen palveluseteli

Tuetun asumisen asukkaat ovat melko itsenäisiä päivittäisissä toimissaan, mutta tarvitsevat jonkin verran tukea (esimerkiksi lääkityksen hoitamisessa) ja lähinnä päiväaikaan. He tarvitsevat tukea myös arjen suunnitteluun, esimerkiksi viikkosuunnitelman ja ruokaostoksiin tekemiseen. Ohjauksessa käytetään puhetta, mutta asiakas voi myös tarvita puhetta tukevia kommunikaatiomenetelmiä

# Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja

## 2.1.2 Yhteisöllisen asumisen palveluseteli

~~Palveluasumisella~~ **Yhteisöllisellä asumisella** tarkoitetaan yksilölliseen asumiseen liittyvän tuen järjestämistä henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa. Yhteisöllinen asuminen on toimintakykyä ylläpitävää ja edistävää

## **2.1.4 Autismikirjon henkilöiden ympärivuorokautisen palveluasumisen seteli**

## 2.2 Palvelutarpeen arviointi

Palvelusetelin myöntäminen perustuu Asiakkaan yksilölliseen palveluntarpeeseen. Keski-Suomen hyvinvointialueen ~~edustaja~~ **sosiaalihuollon ammattihenkilö** ja Asiakas laativat yhdessä palvelutarpeen arvion ja ~~asiakassuunnitelman~~. ~~Hyvinvointialueen edustaja~~ **Sosiaalihuollon ammattihenkilö** tekee päätöksen palvelusetelin myöntämisestä palvelutarpeen arvion perusteella sekä laatii asiakkaalle ~~asiakassuunnitelman~~.

# Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja

## 3.1 Asiakirjahallinta ja dokumentointi

- Palvelussa tuotetaan asiakkaan palveluun liittyen ~~sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain~~ **sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (asiakastietolaki)** mukaista salassa pidettävää tietoa. Sosiaalipalvelun toteuttamiseen liittyvät asiakastiedot kirjataan sähköiseen asiakastietojärjestelmään.

## 4.1 Asiakkaan kohtelu

- Palveluntuottajan on huomioitava Asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet. ~~Asiakasta on aina kuultava kaikissa häntä koskevissa asioissa.~~ Palveluntuottajan on palvelua toteuttaessaan taattava Asiakkaalle todellinen mahdollisuus päättää itseään koskevista asioista ja tehdä omat valintansa.

# Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja

## 4.7 Rajoitustoimenpiteet

- Kehitysvammalain 23 §:n mukaan erityishuollon yksilöllistä järjestämistä varten hyvinvointialueella on oltava vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmä ja päätöksiä tekevä vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmä. Päätöksiä tekevän vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmän jäsenenä on vähintään kolme hyvinvointialueen viranhaltijaa siten, että asiantuntijaryhmässä on edustettuna lääketieteen, psykologian ja sosiaalityön asiantuntemus. 1.1.2025 alkaen Kehitysvammalain 31 §:n mukaan erityishuollon antamisesta ja lopettamisesta päättää päätöksiä tekevä vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmä. 1.1.2025 saakka Kehitysvammalain 34 §:n mukaan erityishuollon yksilölliseksi toteuttamiseksi päätöksiä tekevän vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmän tai sen määräämissä rajoissa toimintayksikön vastaavan johtajan on tullut hyväksyä erityishuolto-ohjelma jokaista erityishuollon tarpeessa olevaa henkilöä varten. **Laaditut erityishuolto-ohjelmat ovat voimassa enintään uuden vammaispalvelulain siirtymäajan eli 31.12.2027 asti.** ~~Uuteen vammaispalvelulakiin sisältyy kolmen vuoden siirtymäaika.~~

# Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja

## 4.8 Palveluntuottajan toimitiloja koskevat vaatimukset

- Sääntökirjan mukaisten asumisen tuen palveluun liittyvien tilojen tulee sijaita Keski-Suomen hyvinvointialueella ~~maakunnan alueella~~.
- **5. Palveluntuottajan henkilöstön pätevyysvaatimukset ja osaaminen**
- Yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen asumisyksiköissä työskentelevän henkilöstön kelpoisuusehdot määräytyvät ~~sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005)~~ **lain sosiaalihuollon ammattihenkilöstä (817/2015)** tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) säädettyjen lakien mukaan. Sijaisilla tulee olla riittävä sosiaali- ja/tai terveysalan koulutus.



# Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja

## 6.1. Palvelusetelin arvo

- Palvelusetelilain 7 §:n mukaan palvelusetelin arvo tulee määrätä niin, että se on asiakkaan kannalta kohtuullinen. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuvat vastaavan palvelun tuottamisesta **hyvinvointialueen kunnan** omana tuotantona tai hankkimisesta ostopalveluna, sekä asiakkaan maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuuosuus.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain 4 §:n mukaan kehitysvammaisten erityishuoltona myönnetty palvelut **sekä vammaispalvelulain mukainen asumisen tuen palvelu** ovat asiakkaalle maksuttomia.

## 8.2 Palvelun edellyttämät ilmoitukset, luvat ja selvitykset

- ~~1.1.2024 voimaan tulleen lain~~ **Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) annetun lain** mukaan sosiaali- ja terveystuotannossa saa tuottaa vain palveluntuottaja, joka on kyseisen lain 11 §:ssä tarkoitetussa Valviran ylläpitämässä valtakunnallisessa palveluntuottajien rekisterissä (Soteri) ja jonka palveluyksikkö on rekisterissä lain 21 §:n mukaisesti. Sosiaali- ja terveystuotannon aloittamisen tai muutoksen edellytyksenä on, että palvelutoiminnan rekisteröinnistä tai sen muutoksesta on tehty lain 21 §:ssä **tarkoitettu päätös**.

# Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja

## 8.4 Laadunhallinta ja valvonta

- Palvelusetelillä annettavat palvelut kuuluvat **hyvinvointialueen kunnan** lakisääteisen järjestämisvastuun piiriin. Palveluntuottajan tehtävänä on huolehtia asiakkaiden itsemääräämisoikeuden säilyttämisestä, oikeudenmukaisesta ja hyvästä kohtelusta sekä yksilöllisyyden ja turvallisuuden takaamisesta. Vastuu tästä on palvelua tuottavan yksikön vastuuhenkilöllä. Palveluntuottajan on huolehdittava siitä, että jokaisen asiakkaan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon ja niihin vastataan.
- Valvonnan ja valvontakäytien **osalta sovelletaan** lakia sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta.

## 8.6 ~~Vahingonkorvaukset~~

- ~~• Järjestäjä ei ole vastuussa palveluntuottajan asiakkaalle tai tämän omaisuudelle mahdollisesti aiheutetuista vahingoista.~~

# Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja

## 9. Lainsäädäntö

Palvelun sekä palveluntuottajan toiminnan on täytettävä lainsäädännön sekä viranomaismääräysten asettamat vaatimukset, joihin palveluntuottaja on velvollinen perehtymään. Palvelusetelitoimintaa koskevia lakeja ovat muun muassa:

- — Asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (608/2005)
- — Asetus kehitysvammaisten erityishuollosta (23.12.1977/988)
- — Asetus potilasasiakirjoista (30.3.2009/298)
- — Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (759/1987)
- — Euroopan parlamentin ja neuvoston yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679
- — Henkilötietolaki (523/1999)
- — Kansanterveystaki (66/1972)
- — Kuluttajansuojalaki (38/1978)
- — Laki asuinhuoneiston vuokraamisesta (31.3.1995/481)
- — Laki hyvinvointialueesta (611/2021)
- — Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977)

# Kehitysvammaisten ja autismikirjon henkilöiden asumisen tuen palveluseteleiden sääntökirja

- — Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- — Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005)
- — **Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)**
- — Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- — Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023)
- — Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)
- — Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)
- — Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtioneosuudesta (733/1992)
- — Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994)
- — Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista (629/2010)
- — Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023)
- — Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987)
- — Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- — Sosiaalihuoltoasetus (607/1983)
- — Sosiaalihuoltolaki (710/1982 ja 1301/2014)
- — Tartuntatautilaki (1227/2016)
- — Tietosuoja-asetus (EU 679/2016)
- — **Tietosuojalaki (1050/2018)**
- 52 29.10.2025
- — Työturvallisuuslaki (738/2002)
- — Vammaispalvelulaki (675/2023)

# Omaishoidon tuen palvelusetelin sääntökirja

## 1. Omaishoidon tuen palveluseteli

- Omaishoidon tuki on omaishoidon tuesta annettuun lakiin omaishoitolakiin (937/2005, omaishoitolaki) perustuvaa sosiaalipalvelua, jonka järjestämisvastuu on hyvinvointialueella. Omaishoidon tuki myönnetään talousarvioon varatun määrärahan puitteissa ja kohdennetaan eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville.
- Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu omaishoitajille annettavasta hoitopalkkiosta, omaishoitoa tukevista palveluista, hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä vapaasta.
- Omaishoidon tuen palveluseteli voidaan myöntää asiakkaalle, jolla on myönteinen päätös omaishoidon tuesta. Omaishoidon tuen palveluseteli on tarkoitettu hoidon, hoivan ja huolenpidon järjestämiseen hoidettavan kotona ~~joko~~ omaishoitajan harkinnanvaraisen vapaan ajaksi. ~~tai omaishoitajan virkistysvapaan aikaisen hoidon järjestämiseen.~~
- Palveluseteleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

# Omaishoidon tuen palvelusetelin sääntökirja

## 2.1 Harkinnanvarainen kotona järjestettävän hoidon palveluseteli

- Omaishoitaja voi halutessaan vaihtaa harkinnanvaraisen vapaan (1-4 päivää/kk) kotona järjestettävän hoidon palveluseteliin. Palvelusetelin arvo määräytyy omaishoidon tuen hoitopalkkioluokan mukaan. Harkinnanvaraista kotona järjestettävän hoidon palveluseteliä voidaan myöntää asiakkaalle asiakasohjaajan/sosiaalityöntekijän arvioinnin perusteella. ~~Harkinnanvarainen kotona järjestettävä palveluseteli tulee käyttää kuukausittain, eikä sitä voi kerryttää.~~ Harkinnan varaisen kotona järjestettävän palvelusetelin saldo tulee käyttää tammi-kesäkuun osalta kesäkuun loppuun mennessä ja heinä-joulukuun osalta joulukuun loppuun mennessä. Saldoa ei voi siirtää käytettäväksi seuraavan vuoden puolella. Palvelusetelin saldoa ei voi käyttää ennen sen todellista kuukausittaista kertymistä.

## 2.2 ~~Omaishoidon tuen palveluseteli omaishoitajan virkistysvapaan aikaisen hoidon järjestämiseen~~

- ~~Hyvinvointialue voi järjestää omaishoitajille lakisääteisten vapaiden lisäksi alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita. Palvelun tavoitteena on tukea omaishoitajan jaksamista mahdollistamalla aikaa omaishoitajan oman hyvinvoinnin ylläpitämiseen. Virkistysvapaata myönnettäessä arvioidaan hoidon sidonnaisuus, muut käytettävissä olevat palvelut ja sosiaalisista verkostoista saatava tuki. Virkistysvapaat eivät vaikuta palkkioluokkaan eivätkä hoitopalkkion määrään ja se kohdennetaan eniten tukea tarvitseville talousarvioon varatun määrärahan puitteissa.~~
- ~~Omaishoitajan virkistysvapaaseen myönnettävälle palvelusetelille on määritelty kiinteä arvo tuntia kohden ja sitä voidaan myöntää enintään 10 tuntia kuukaudessa. Virkistysvapaan palveluseteli tulee käyttää kuukausittain, eikä sitä voi kerryttää.~~

# Omaishoidon tuen palvelusetelin sääntökirja

## 6.2 Harkinnanvarainen kotona järjestettävän hoidon palveluseteli

Hoitopalkkioluokka I: 270,31 euroa/kk (indeksikorotus 1,62% v.2025)

Hoitopalkkioluokka II: 324,17 euroa/kk (indeksikorotus 1,62% v. 2025)

Hoitopalkkioluokka III: 378,03 euroa/kk (indeksikorotus 1,62% v. 2025)

Erityismaksuluokka: 378,03 euroa/kk (indeksikorotus 1,62% v. 2025)

- Hoidollisesti raskas siirtymävaihe: 378,03 euroa/kk (indeksikorotus 1,62% v. 2025)
- Palveluseteli tulee käyttää kuukausittain, eikä sitä voi kerryttää tai siirtää käytettäväksi seuraavalle kuukaudelle.

## 6.3 Omaishoitajan virkistysvapaa

Omaishoitajien virkistysvapaan palveluseteli on kiinteähintainen ja sen arvo on 30,49 €/h (tehty indeksikorotus vuodelle 2025 1,62%).

Omaishoitaja maksaa palvelun tuottajalle omavastuuosuuden palvelusetelin arvon ylittävältä osalta sekä mahdolliset matkakorvaukset.

- Palveluseteli tulee käyttää kuukausittain, eikä sitä voi kerryttää tai siirtää käytettäväksi seuraavalle kuukaudelle.

# Omaishoidon tuen palvelusetelin sääntökirja

## 8.3 Asiakasasiakirjojen palauttaminen

- Omaishoidon tuen palvelusetelitoiminnassa syntyneet asiakasasiakirjat palautetaan puolen vuoden välein tai asiakkuuden päätyttyä rekisterinpitäjälle, alueen omaishoidon asiakasohjaajalle.
- Palveluntuottajan lopettaessa toiminnan, tulee sen palauttaa asiakasasiakirjat rekisterinpitäjälle kahden (2) kuukauden sisällä siitä, kun yritys on lopettanut omaishoidon tuen palvelusetelituottajan toimimisen.
- ~~• Asiakirjat tulee palauttaa veloituksetta rekisterinpitäjälle Palse.fi-portaalissa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Asiakasasiakirjojen palauttamisesta on tarkemmat ohjeet Palse.fi-portaalissa.~~



# Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

## 1. Rintamaveteraanien kotihoidon palveluseteli

- Rintamaveteraanien kotihoidolla tarkoitetaan kotipalvelua ja kotisairaanhoidoa. Kotihoitoa toteutetaan asiakkaan kotiin tehtävillä kotikäynneillä, joiden sisältö on määritelty asiakkaan asiakas- ja toteuttamissuunnitelmaan. Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelillä tarkoitetaan päiväaikaista kotihoitoa, jota myönnetään klo 07-21. Palvelutarpeen muuttuessa ympärivuorokautiseksi asiakas voi jäädä rintamaveteraanien päiväaikaisen **kotihoidon** palvelusetelin asiakkaaksi, jolloin Keski-Suomen hyvinvointialue tuottaa asiakkaan yöhoidon käynnit. Kotihoidon käyntien määrä ja ajankohta sovitetaan asiakkaan hoidon tarpeeseen. Käyntejä tehdään tarpeen vaatiessa myös iltaisin sekä viikonloppuisin.
- Rintamaveteraanien kotihoidon palveluseteli on vaihtoehto Keski-Suomen hyvinvointialueen säännölliselle kotihoidolle. Asiakas valitsee palvelusetelituottajan Keski-Suomen hyvinvointialueen hyväksymistä rintamaveteraanien kotihoitoa tuottavista palvelusetelituottajista. Asiakasohjaaja tarvittaessa auttaa palvelusetelituottajan valinnassa. Rintamaveteraanien palveluiden järjestämistä ohjaa Valtiokonttorin Rintamaveteraanien kotiin annettavat palvelut –ohjekirje **hyvinvointialueille 2024 kunnille**.
- **Palveluseteleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.**

# Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

## 4. Palveluntuottajan henkilöstön pätevyysvaatimukset ja osaaminen sekä henkilöstön riittävyyden turvaaminen

- Kotihoidon henkilöstörakenteen suunnittelussa on noudatettava ~~lakia sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005)~~, lakia sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015) sekä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia (559/1994) ja asetusta (564/1994) siten, että asiakas- ja potilasturvallisuus ei missään tilanteessa vaarannu.
- Palveluntuottajan henkilökunnalta edellytetään samantasoista osaamista kuin Keski-Suomen hyvinvointialueen kotihoidon henkilöstöltä. Kotihoitoa, **edellä mainituissa** kohdissa 1-3, voi tuottaa työntekijät, joilla on lähihoitajan tutkinto. Mikäli palveluntuottaja **tuottaa** myös ~~1 momentin~~ 4 kohdan mukaista kotisairaanhoidon palvelua, tulee palveluntuottajan hakea aluehallintovirastolta terveydenhuollon lupa kotisairaanhoidon tuottamiseen.
- Keski-Suomen hyvinvointialue edellyttää, että kaikissa kotihoidon palvelua tuottavissa toimintayksiköissä on käytettävissä vähintään yksi sairaanhoitaja/terveydenhoitaja/kätilö, joka vastaa lääkehoidon kokonaisuuden toteuttamisesta ja yksikön sairaanhoidollisista tehtävistä. Tätä edellytetään, vaikka palveluntuottaja tuottaisi vain sosiaalihuoltolain 19 a §:n kohtien 1–3 mukaista kotihoidon palvelua, ~~joka sisältään on sosiaalihuollon palvelu~~. Palveluntuottajan on kuvattava Palse.fi-portaalin hakemukselle millä tavalla vähintään yksi terveydenhuollon ammattihenkilö on yrityksen käytettävissä säännöllisen kotihoidon palvelusetelipalvelun tuottamisessa.

# Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- Palveluntuottajan henkilöstön tulee noudattaa Keski-Suomen hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluiden antamia toimintaohjeita ja turvallisuusmääräyksiä. Palveluntuottajan tulee huolehtia henkilöstönsä riittävästä sijaistuksesta ja muista järjestelyistä vuosilomien, sairauslomien ja muiden vapaajaksojen aikana. Hoitoon ja muuhun asiakastyöhön osallistuvalla työntekijällä tulee olla henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan asiakaspalveluun soveltuva, tehtävänsä hyvin perehdytetty ja luotettava. Hänellä tulee olla riittävä perehdytys tehtävään. Lisäksi tehtävässä edellytetään sekä hyviä asiakaspalvelu- ja vuorovaikutustaitoja sekä valmiutta eri kulttuuritaustaisten ja vammaisten asiakkaiden kohtaamiseen. Kelpoisuusvaatimukset täyttäviä opiskelijoita voi olla kerrallaan enintään 20 % hoitotehtävissä toimivista työntekijöistä.

## 5.2 Palveluntuottajan toimitiloja koskevat vaatimukset

- Palveluntuottaja tuottaa kotihoidon palvelua Keski-Suomen hyvinvointialueen alueella ja sen toimitilat ovat Keski-Suomessa.

# Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

## 6. Palvelusetelin arvot, myönnettävät tuotteet ja laskutus

Palvelusetelituotteiden tuntihinnat:

- rintamaveteraanien kotihoidon palveluseteli arkipäivä ~~46,79 €~~ xx€ /tunti
- rintamaveteraanien kotihoidon palveluseteli lauantai ~~53,27 €~~ xx€ / tunti
- rintamaveteraanien kotihoidon palveluseteli sunnuntai ~~77,05 €~~ xx€/tunti

**Huom!** Palvelusetelituotteiden tuntihintoja korotetaan 1.1.2026 alkaen. Korotus tehdään samalla prosenttiosuudella, kuin kotihoidon kumppanusmallissa. Korotusprosentti varmistuu myöhemmin, ja uudet hinnat päivitetään sääntökirjaan. Korotus sisältyy palvelun budjettiin ja talousarvioon 2026.

# Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

## 6.1 Palse.fi-portaaliin kirjaaminen ja palvelusetelilaskutus

- Tuottaja laskuttaa Keski-Suomen hyvinvointialuetta kuukausittain jälkikäteen Palse.fi-portaalin ohjeiden mukaisesti. Palveluntuottaja muodostaa Palse.fi-portaalissa palvelusetelikohtaisen laskuviitteen, ja lähettää Keski-Suomen **hyvinvointialueelle** verkkolaskun omasta laskutusjärjestelmästä. Laskulle merkitään portaalista saatu viite ja loppusumma. Lasku ei voi sisältää laskutuslisää tai muita vastaavia kuluja.
- ~~Seuraavissa tapauksissa~~ **Seuraavassa tapauksessa** palveluntuottaja lähettää tilaajalle erillisen laskun Palse.fi-portaalin tietojen perusteella muodostetun laskun lisäksi:

## 6.2 Palvelusetelin maksaminen palveluntuottajalle

**Palveluntuottajaa** Asiakas/omainen/palveluntuottaja velvoitetaan olemaan yhteydessä palvelusetelin myöntäjään heti, kun asiakkaan palvelutarpeessa ilmenee muutoksia tai hoito keskeytyy. Lähtökohtaisesti palveluseteliä ei makseta takautuvasti palveluntuottajalle, jos muutoksesta ei ole ilmoitettu asiakasohjaukseen hyvinvointialueen käytössä olevalla asiakas- ja potilastietojärjestelmäviestillä tai puhelimitse heti muutoksen alkaessa. Liikaa maksettu palveluseteli peritään takaisin.

# Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

## 7.1 Tietojärjestelmävaatimukset, kustannukset ja kirjaaminen

- Järjestäjän asiakas- ja potilastietojärjestelmien käytössä noudatetaan hyvinvointialueen erikseen antamia ohjeita. Hyvinvointialue ei laskuta tuottajia järjestäjän asiakas- ja potilastietojärjestelmien käytöstä vuonna 2026. Vuoden 2027 osalta järjestelmien lisenssimaksu ilmoitetaan loppuvuodesta 2026. Keski-Suomen hyvinvointialue pidättää oikeudet hinnan muutoksiin.

## 7.2 Laadunhallinta, raportointi ja valvonta

- Kotihoidon yksiköllä tulee olla laadittu omavalvontasuunnitelma Valviran ajantasaisen ohjeen mukaisesti, joka tulee olla ajan tasalla ja omavalvonnasta vastaava henkilö on nimetty siten kuin laki-yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) edellyttää. Omavalvontasuunnitelma on pidettävä julkisesti nähtävänä, sen toteutumista on seurattava säännöllisesti ja toimintaa on kehitettävä asiakkailta sekä toimintayksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella.
- Palveluntuottaja soveltaa asiakastietojen käsittelyyn lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023) lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasasiakirjoista (254/2015). Palveluntuottajan tulee noudattaa huolellisuutta tietojen käsittelyssä ja huolehtia esimerkiksi siitä, että salassa pidettäviä tietoja käsitellään oikein. Palveluntuottajan tulee käsitellä asiakirjoja siten kuin tietosuojalaissa (1050/2018) ja laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (159/2007) sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä säädetään.
- Kotihoidon toimintayksiköillä tulee olla sähköinen lääkintälaiterekisteri, johon kirjataan kaikki yksikössä olevat terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet sekä niiden hankinta- ja huoltohistoria. Lisäksi yksikössä tulee olla nimettynä laitevastaava ja henkilöstöllä suoritettuna laiteajokortit tai omattava vastaavat tiedot. (Laki eräistä EU-direktiiveissä säädetyistä lääkinällisistä laitteista 629/2010)-Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista 629/2010).

# Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- Keski-Suomen hyvinvointialue on lain yksityisten sosiaalipalvelujen tuottamisesta nojalla velvollinen valvomaan hyväksymiensä yksityisten palvelutuottajien palvelujen tasoa ja laatua. Tuotettujen palvelujen tulee vastata sääntökirjan määräyksiä. Asetettujen edellytysten täyttymistä voidaan seurata **asiakastyytyväisyyskyselyillä**,

## 7.3 Henkilöstöä koskeva ilmoitusvelvollisuus

- Epäkohta tarkoittaa lainvastaista toimintaa, asiakas- ja potilasturvallisuutta **vakavasti** vaarantavaa toimintaa, palvelun saatavuudessa tai järjestämisessä ilmenevä lainvastaisuutta, asiakkaan tai potilaan kaltoinkohtelua, toimintakulttuuriin sisältyviä asiakkaalle tai potilaalle vahingollisia toimia (esimerkiksi yksilön perusoikeuksien tosiasiallisesta rajoittamisesta vakiintuneena käytäntönä ilman lainsäädännössä olevien edellytysten täyttymistä), asiakkaan ja potilaan oikeuksista annetun ~~sääntelyn~~ **lain** rikkomista tai jos mahdolliset puutteet toiminnassa eivät ratkea yksikön omavalvonnallisin toimin.

# Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

## 1. Tukipalveluiden palveluseteli

- **Tukipalveluiden palveluseteliä myönnetään hyvinvointialueen myöntämisperusteiden mukaisesti.**  
~~Tukipalveluja järjestetään henkilölle, joka tarvitsee niitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi. Lisäksi tukipalveluja järjestetään henkilölle, joka tarvitsee niitä erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella. Palveluiden myöntämisessä noudatetaan hyvinvointialueen vahvistettuja myöntämisperusteita. Sosiaalihuoltolain mukainen tukipalvelu suunnataan palvelutarpeen arvioinnin perusteella ensisijaisesti pienituloisille asiakkaille, joilla välttämätön siivous, vaatehuolto tai asiointi ei muutoin toteutuisi. Palveluseteleiden myöntämisessä käytetään varallisuusharkintaa~~
- Aikuisten varallisuusrajana palveluissa on **1 389,21 €/kk (brutto).**
- Pariskuntien osalta varallisuusrajana on **2 778,42 €/kk (brutto).**



# Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

- Asiakkaita ohjataan hankkimaan tarvitsemansa tukipalvelu ensisijaisesti Palse.fi -tukipalvelutuottajarekisterissä olevilta yksityisiltä palveluntarjoajilta, jolloin voi myös hyödyntää kotitalousvähennystä ja arvonlisäverotonta palvelua.
- Palveluseteleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

## 2.1 Asiointipalvelu

- ~~• Asiointipalvelua myönnetään varallisuusharkintaa käyttäen asiakkaille tukipalveluna, jos henkilö ei toimintakykynsä vuoksi itse selviydy asioinneista eikä lähipiirillä ole mahdollisuutta tässä auttaa, eikä asiointiapua ole vapaaehtoisten turvin mahdollista järjestää.~~
- Asiointiapuun luetaan mukaan saattajapalvelu terveydenhuollon palveluihin ja apu kauppaostosten teossa, mikäli asiakas ei selviydy näistä itsenäisesti. Asiakas on mukana asiointipalvelua tuottaessa.
- Asiointipalvelua voidaan myöntää lapsiperheelle, jos se on tarpeen perheen yksilöllisen tilanteen ja lapsen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Asiointipalvelu sisältää tilapäistä ja välttämätöntä asiointiapua.
- ~~• Asiointipalvelua voidaan myöntää myös kauppapalveluna, jos asiakkaan kauppaostosten teko ei ole muulla tavoin mahdollista järjestää.~~

# Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

## 2.2 Siivouspalvelu

- ~~• Siivouspalvelua myönnetään henkilölle, jonka toimintakyky on alentunut siten, että hän ei kykene huolehtimaan kodin ylläpitosiivouksesta tai hankkimaan sitä palveluntuottajalta vähävaraisuutensa takia.~~

## 2.3 Vaatehuolto

- ~~• Vaatehuollolla tarkoitetaan pyykinpesua, vaatteiden ripustamista ja viikkaamista. Vaatehuoltoa voidaan järjestää tukipalveluna, jos henkilö ei toimintakykynsä vuoksi itse selviydy vaatehuollon tehtävistä eikä lähipiirillä ole mahdollisuutta tässä auttaa.~~

## 3. Palvelun sisältövaatimukset

Tukipalveluiden tuottamisessa on huomioitava seuraavat asiat:

- Palveluntuottaja vastaa henkilöstönsä vaitiolositoumuksista sekä siitä, että henkilöstöllä on tehtävään riittävä ammattitaito. Jo pelkkä asiakkuus sosiaalihuollon palveluissa on salassa pidettävää tietoa.
- Palvelua toteutetaan asiakkaan tai hänen läheisensä läsnä ollessa.
- Palvelun ajankohta sovitaan asiakkaan ja palveluntuottajan kesken.
- Asiakkaalle annetaan yhteystiedot keneen olla yhteydessä, jos tulee jokin este tai palvelun siivouksen ajankohtaa joudutaan pakottavasta syystä muuttamaan. Asiakkaalle annetaan ohjeet, miten toimia, jos hän haluaa antaa palautetta palvelun laadusta.
- Jos asiakas on itse lopettamassa palvelua, palveluntuottaja ilmoittaa siitä palvelun myöntäjälle asiakasohjaajalle.
- Astianpesukoneen tai pyykinpesukoneen voi jättää päälle asiakkaan kotona ollessa asiakkaan kirjallisella luvalla.

# Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

## 3.1 Asiointipalvelu

Asiointipalvelun sisältö:

- taksin (kauppa-asiointi), sosiaalihuollon harkinnanvaraisen kuljetuspalvelun (kauppa-asiointi) tai Kela-taksin (terveydenhuollon käynti) tilaaminen
- asiakkaan avustaminen kotona lähtövalmisteluissa.
- asiakkaan avustaminen **automatalla** ~~asiointimatkoilla~~ ja terveydenhuollon yksikössä tai kaupassa.
- asiakkaan avustaminen kotiin.

**Kauppapalvelulla** tarkoitetaan kauppatavaroiden hakua ja kuljetusta asiakkaalle – ei esim. pankkiasiointia asiakkaan puolesta.

Kauppapalvelun sisältö:

- ~~• asiakkaan tilauksen vastaanotto sovitulla tavalla~~
- ~~• kauppatavaroiden haku~~
- ~~• kauppatavaroiden kuljetus asiakkaalle~~
- ~~• tarvittaessa kauppatavaroiden laittaminen paikoilleen~~

# Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

## 3.2 Siivous

Asiakkaan tarpeen mukaan **voidaan** asiakasohjaaja voi myöntää asiakkaalle lisälaskutettavia palveluita, jolloin asia huomioidaan palvelusetelille myönnettävässä tuntimäärässä.

## 4. Palvelutarpeen arviointi

- Tukipalvelujen myöntäminen perustuu **yksilölliseen** henkilökohtaiseen palvelutarpeen arviointiin ja myöntämisen perusteisiin. Keski-Suomen hyvinvointialueen viranhaltija tekee tukipalvelun palvelusetelin myöntämisestä asiakkaalle kirjallisen palvelupäätöksen, jossa määritellään palvelusetelin arvo ja asiakkaalle maksettavaksi jäävä omavastuuosuus. Palvelun myöntäjä seuraa säännöllisin väliajoin palvelun toteutumista ja asiakkaan palvelutarvetta. Asiakkaan palvelutarpeen muuttuessa ~~tehdään~~ **palvelutarve arvioidaan uudelleen**. uusi palvelutarpeen arviointi ja arvioidaan myönnettävä palvelu sen mukaisesti. **Palvelu myönnetään asiakkaan tarpeen mukaisesti, tai asiakkaan tarpeen ollessa pitkäkestoinen, kuluvaan vuoteen loppuun, jonka jälkeen asiakkaan palvelutarve tarkistetaan.**
- ~~Koti- ja asumispalveluiden keskitetty asiakas- ja palveluohjaus arvioi asiakkaan tukipalveluiden tarpeen kotihoidon tai yhteisöllisen asumisen palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Ikääntyneiden palvelutarpeen arvioinnissa käytetään iRAI (HC) osittaisarviointia~~ **RAI-järjestelmää**. Ikääntyneiden osalta asiakasohjaaja tai sosiaalityöntekijä arvioi palvelun tarpeen ja tekee palvelupäätöksen tukipalvelun palveluseteliasiakkaille

# Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

- ▲ ~~Lapsiperheiden tukipalveluiden palvelutarpeen arviointi tehdään perheiden peruspalveluissa. Arvioinnissa huomioidaan perheen kokonaistilanne ja sovitetaan yhteen perheen tarpeisiin parhaiten vastaavat palvelut. Lapsiperheiden osalta palveluohjaaja tai sosiaalityöntekijä arvioi palvelun tarpeen ja tekee palvelupäätöksen tukipalvelun palveluseteliasiakkaille.~~
- ▲ ~~Palvelun myöntämisessä sovelletaan varallisuusharkintaa, joka edellyttää asiakkaan taloudellisen tilanteen ja maksukyvyn selvittelyä. Mikäli asiakas täyttää palveluiden myöntämisen perusteet, palvelusta vastaava viranhaltija laatii yhteistyössä asiakkaan kanssa asiakassuunnitelman, jonka mukaisesti tukipalvelua toteutetaan asiakkaan valitseman palvelusetelituottajan toimesta.~~

## **5. ~~Tukipalveluiden myöntämisen perusteet~~**

~~Tukipalveluiden myöntämisessä noudatetaan hyvinvointialueen voimassa olevia myöntämisperusteita.~~

~~Mikäli asiakas voi ohjattuna osallistua tai suoriutua siivouksesta, vaatehuollosta ja asioinnista, palveluiden suunnittelussa tuetaan asiakkaan osallisuutta arkitoimintoihin järjestämällä asiakkaalle esimerkiksi ohjausta ja tukea itsenäisen suoriutumisen ja kuntoutumisen tueksi muiden palveluiden kuten lapsiperheiden kotipalvelun, sosiaalisen kuntoutuksen tai erityisryhmien kotiin vietävien palveluiden avulla.~~

# Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

## 6. Myönnettävät palvelusetelituotteet

Tukipalveluiden palvelusetelituotteita ovat asiointipalvelu, siivous, vaatehuolto ja **siivouspalvelu lapsiperheille**:

- 4) Siivouspalvelu lapsiperheille tarkoittaa kodin ylläpitosiivousta 1-4 kertaa/kk (2 tuntia/kerta), Ylläpitosiivous pitää sisällään lattioiden imuroinnin ja (tarvittaessa?) kosteapyyhinnän sekä mattojen imuroinnin, wc tilojen/kylpyhuoneen ja keittiön siivouksen sekä roskien viennin ja pölyjen pyyhinnän. Ei sisällä kaappien ja hyllyjen siivousta, mattojen ulosvientiä eikä ikkunoiden pesua. Palvelusetelipäätöksellä myönnetään tunteja.

## 8. Tukipalveluiden maksut asiakkaille

Tukipalveluiden palvelusetelissä palveluntuottaja laskuttaa hyvinvointialueen asiakasmaksua vastaavan omavastuun asiakkaalta. Vuodelle 2026<sup>5</sup> vahvistetut asiakasmaksut ovat tukipalveluiden palvelusetelituotteissa seuraavat:

Siivouspalvelusta perittävä asiakasmaksu aikuisilta on **54,00 €/2 tuntia eli 27,00 €/tunti**.

Lapsiperheiden tuntihinta määräytyy lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksujen perusteella. **Lapsiperheiden siivouspalvelussa omavastuun suuruuteen vaikuttavat perheen kuukausitulot, perheen koko, ja myönnetty tuntimäärä. Omavastuun osuus lapsiperheillä on 0-11€/tunti eli enintään 22€/2 tuntia/käyntikerta. Maksun määrittelyssä on mahdollisuus käyttää yksilökohtaista harkintaa.**

Vaatehuoltomaksu on **27,00 €/tunti** (tarvittava aika määritellään palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä, yleensä enintään 1 tunti).

Asiointipalvelusta perittävä maksu asiakkaalta on **18,00 €/tunti**.

~~Kauppapalvelusta perittävä maksu asiakkaalta on 12,00 €/kpl~~

- Asiakkailta perittävät maksut päivitetään, mikäli hyvinvointialueen voimassa olevat asiakasmaksut muuttuvat.

**HUOM! Asiakasmaksut päivitetään sääntökirjaan, kun ne on vahvistettu vuodelle 2026**

# Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

## 9.1 Palvelusetelin kokonaistuntihinta arvo

Asiointipalvelu 29,50 €/tunti

- Palvelusetelin arvo 11,5€/tunti ja asiakkaan omavastuu 18€/tunti)

~~Kauppapalvelu 14,00 €/kpl~~

Siivouspalvelu (sisältää tarvittaessa vaatehuollon, tästä maininta asiakkaan palvelusetelillä, huomioidaan siivouksen tuntimäärässä) 35,00 €/tunti

- Palvelusetelin arvo on 8€/tunti, asiakkaan omavastuu 27€/tunti

Vaatehuolto (myönnetään erikseen vain, jos asiakkaalla ei ole siivouspalvelua)  
35,00 €/tunti.

- Palvelusetelin arvo on 8€/tunti, asiakkaan omavastuu 27€/tunti

Siivouspalvelu lapsiperheille

- Palvelusetelin arvo 24-35€/tunti, asiakkaan omavastuuosuus on 0-11,00 €/tunti
- Palveluntuottaja laskuttaa asiakkaalta omavastuuna asiakasmaksua vastaavan summan jokaisen palvelusetelituotteen osalta. Hyvinvointialue korvaa palveluntuottajalle palvelusetelin arvoa vastaavan summan. Esimerkiksi siivouspalvelussa palveluntuottaja laskuttaa asiakkaalta 27,00 €/tunti asiakasmaksua vastaavaa omavastuuosuutta, ja palvelusetelillä hyvinvointialue korvaa tuottajalle korvataan 8,00 €/tunti, ja Näistä yhteensä muodostuu tuottajalle maksettava korvattava palvelusetelin tuntihinta 35,00 €.

**HUOM! Asiakasmaksut vaikuttavat kokonaistuntihintaan, päivitetään kun vuoden 2026 Asiakasmaksut on vahvistettu**

# Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

## 10. Keskeytys- ja peruutussäännöt

- Asiakas voi keskeyttää tai perua palvelun tuottajan peruutusohjeiden mukaan. Jos asiakas keskeyttää palvelun pitkäksi aikaa ilman sairastumista tai siihen verrattavaa syytä, palvelu voidaan päättää. Asiakkaan peruessa käyntejä toistuvasti, tai jos hän ei ole paikalla muusta kuin sairastumisesta johtuvasta syystä sovittuna palveluaikana, palvelu päätetään. Palveluntuottajan tulee aina ilmoittaa palvelun päättämisestä palvelunmyöntäjälle.

## ~~11. Palvelukohtaiset lisätiedot ja erityisehdot~~

### ~~12.1 Palvelun peruuntuminen~~

- ~~Asiakkaan tulee perua käynnit tuottajan peruutussääntöjen mukaisesti. Mikäli käynti on peruttu 48 tuntia ennen palvelusuoritusta, asiakkaalta ei peritä maksua. Asiakkaan peruessa käyntejä toistuvasti, tai jos hän ei ole paikalla muusta kuin sairastumisesta johtuvasta syystä sovittuna palveluaikana, palvelu päätetään. Palveluntuottajan tulee aina ilmoittaa palvelun päättämisestä palvelun myöntäjälle.~~



# Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

## 1. Säännöllisen kotihoidon palveluseteli

- Kotihoitoa järjestetään henkilön tarpeen mukaan vuorokaudenajasta riippumatta. (Sosiaalihuoltolaki, Shtl 19a§). Kotihoidon myöntämisessä noudatetaan hyvinvointialueen aluehallituksen valtuuston hyväksymiä myöntämisen perusteita.
- Kotihoidon palvelun sisältö perustuu Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-arviointiprosessiohjeen mukaisesti tehtyihin RAI-arviointeihin ~~aina asiakkaalle säännöllisesti tai voinnin oleellisesti muuttuessa tehtyyn RAI-arviointiin~~ ja asiakkaan yksilölliseen asiakassuunnitelmaan ja toteuttamissuunnitelmaan (aiemmin hoito- ja palvelusuunnitelmaan), jotka tehdään asiakkaan sekä asiakkaan määrittelemien hänen hoitoonsa osallistuvien toimijoiden kanssa.
- Palvelusetelien sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palvelusetelien sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

# Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

## 3.1 Toteuttamissuunnitelma, tilastointi ja kirjaukset asiakas- ja potilastietojärjestelmään

- Tilastoitavaa aikaa on asiakkaan toteuttamissuunnitelman mukaiset hoitoon ja hoivaan liittyvät hoitotoimenpiteet sekä kodinhoitoon liittyvät tehtävät. Hoidon suunnittelua varten ensimmäisen RAI-arvioinnin sekä toteuttamissuunnitelman laatimisesta voidaan tilastoida enintään **1,5** tuntia. ~~RAI-arvioinnin teossa tulee huomioida sen ohjeistus ja prosessimaisuus.~~ RAI-Tilastoitavaa hoitoaikaa ovat myös asiakkaan hoitoon liittyvät palaverit/puhelut, asiakastyön kirjaaminen silloin kun se tapahtuu asiakkaan läsnä ollessa, apteekkitilaukset ja lääkkeenjako toimistolla, laboratorionkokeiden kuljetukset (20min), henkilökohtainen avustaminen ruokailussa, esim. syöttäminen tai saattaminen ruokasaliin yhteisölliseen ruokailuun.
- Asiakkaiden hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi kaikki ammattiryhmät kirjaavat hyvinvointialueella käytössä olevaan asiakas- ja potilastietojärjestelmään viipymättä ne tiedot, joita saatetaan tarvita heti oman työvuoron päättymisen jälkeen. Tämä tarkoittaa siis sitä, että jos asiakkaan voinnissa tai olosuhteissa on tapahtunut selkeä muutos, joka saattaa uhata hänen terveyttään tai hyvinvointiaan, asia kirjataan vielä saman työvuoron aikana. Kirjaamista ei siis jätetä esimerkiksi odottamaan seuraavaa aamua, vaikka se merkitsisikin yli- tai **lisätyöhön** jäämistä.

# Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

## 3.2 ~~Toimintakyvyn arviointijärjestelmä RAI:n käyttö-~~arviointijärjestelmä

- ~~RAI-järjestelmä on asiakkaiden hoidon tarpeen ja laadun sekä asiakasrakenteen ja hoitoisuuden arviointi- ja seurantajärjestelmä, josta lisätietoa löytyy osoitteesta: [Tietoa RAI-järjestelmästä - THL](#).~~
- Keski-Suomen hyvinvointialue toteuttaa kotihoidon asiakkaiden toimintakyvyn arvioinnin, hoidon ja palveluiden suunnittelun RAI -järjestelmällä (Resident Assessment Instrument). RAI-arviointien yhteydessä tehdään lisäksi ali- ja virheravitsemusseula MNA (Mini Nutritional Assessment). RAI-järjestelmä on asiakkaiden hoidon tarpeen ja laadun sekä asiakasrakenteen ja hoitoisuuden arviointi- ja seurantajärjestelmä, josta lisätietoa löytyy osoitteesta: [Tietoa RAI-järjestelmästä - THL](#). Käyttöönoton aloituksessa palveluntuottaja on yhteydessä Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-koordinaattoriin (mervi.kivisto@hyvaks.fi).
- Palveluntuottajaa edellytetään tekemään toimintakyvyn arviointeja (RAI) Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-arviointiprosessiohjeen mukaisesti asiakkaiden palvelutarpeen ja toimintakyvyn arvioinnissa sekä palveluiden ja hoidon suunnittelussa. Suosittelemme, että palveluntuottaja on Keski-Suomen hyvinvointialueen RAIsoft-kannassa. Tiedot ovat Tilaajan käytössä.

# Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- Yksiön osalta tulee nimetä RAI-yhteyshenkilö. Palveluntuottajan tulee myös huolehtia henkilökuntansa RAI-arviointiosaamisesta ja kouluttamisesta. RAI-järjestelmän käyttöön liittyvä peruskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti Moodlessa RAI-verkkokursseilla. Koulutukset ovat maksuttomia. RAI järjestelmän laadukkaan ja tavoitteellisen käytön tukemiseksi yksiköihin kannattaa nimetä omasta henkilökunnasta RAI-vastaava/RAI-vastaavia, jotka toimivat hoitohenkilöstön lähitukena ohjelmiston, arviointiprosessin, arvioinnin sisällön ja tulosten osalta. RAI järjestelmän käytön onnistumiseksi on saatavilla tukea hyvinvointialueen RAI-asiantuntijoilta. Palveluntuottajan tekemien RAI-arviointien asiakas- ja yksikkötasojen tulokset ovat tilaajan käytettävissä. Palveluntuottajan tulee seurata ja varmistaa RAI - arviointien ajantasaisuutta ja luotettavuutta.
- ~~Toimintakyvyn arviointien tekeminen RAI-järjestelmällä on ollut lakisääteistä ikääntyneiden palveluissa alkaen 1.4.2023. Keski-Suomen hyvinvointialue toteuttaa kotihoidon asiakkaiden toimintakyvyn arvioinnin ja hoidon suunnittelun iRAI-HC järjestelmällä (HC-HomeCare ja RAI-Resident Assessment Instrument). Keski-Suomen hyvinvointialueella on käytössä Ohjelmistotoimittajana RAI-järjestelmän osalta Keski-Suomessa toimii Vitec Oy:n RAIsoft-ohjelmisto Oy., joka toimii RAIsoft-ohjelmisto toimii SaaS-pilvipalveluna (Software as a Service). RAIsoft-ohjelmiston käyttöönotto ja käyttö osto- ja palvelusetelituottajille on maksuton. Maksuttomuuden velvoitteena on kuitenkin kuulua Keski-Suomen hyvinvointialueen RAIsoft-kantaan. Palveluntuottajalta ohjelmisto vaatii tietokoneen/tabletin, internet-yhteyden ja sopivan selaimen (Microsoft Edge, Mozilla Firefox, Google Chrome tai Apple Safari). Ohjelmiston käyttö on maksutonta. Ohjelmiston organisaatorakenteen ja käyttöäoikeuksien hallinnasta vastaa hyvinvointialueen RAI-tiimi.~~

# Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) vastaa RAI-järjestelmän kansallisesta organisoinnista sekä tuottaa kansallista vertailukehittämisen tietoa. Palveluntuottaja on velvollinen ilmoittautumaan THL RAI-välineistön käyttäjäksi, joka oikeuttaa järjestelmän käytön ja kansallisen vertailutietojen käyttämisen **sekä oikeuden päästä Keski-Suomen hyvinvointialueen RAIsoft-kantaan**. Alilisenssisopimus on maksuton. Tietoa RAI-järjestelmän käyttöönotosta ja sopimuksista liittyen THL toimintaan: [Näin otat RAI-järjestelmän käyttöön – THL](#). **Sopimukset löytyvät linkistä [Files - ownCloud](#)**
- ~~Palveluntuottajia edellytetään käyttämään toimintakyvyn arviointeja (RAI) kuntouttavalla arviointijaksolla oleville ja säännöllisen kotihoidon asiakkaille palvelutarpeen ja toimintakyvyn arvioinnissa sekä palveluiden ja hoidon suunnittelussa. Säännöllisten toimintakyvyn arviointien (interRAI HC) yhteydessä tehdään lisäksi MNA-arviointi (Mini Nutritional Assessment) asiakkaan ali- ja virheravitsemustilanteen tunnistamisen tueksi.~~

# Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- ~~Asiakasohjauksessa uusille asiakkaille tehdään toimintakyvyn arviointi (interRAI HC osittaisarviointi) palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Kuntouttavan arviointijakson aikana (vko 2-4) toistetaan sama arviointisisältö, joka on tehty palvelutarpeen arvioinnissa (interRAI HC osittaisarviointi). Kuntouttavan arviointijakson arvioinnilla tunnistetaan mahdollinen tukipalvelujen tarve, etähoivan tai säännöllisen kotihoidon asiakkuuden tarve, sisältö ja tavoitteet. Keski-Suomen hyvinvointialueella kotihoidon kuntouttavalla arviointijaksolla tehdään iRAI HC osittaisarviointi ja asiakkaan ollessa säännöllisen kotihoidon palvelussa tehdään iRAI HC kokonaisarviointeja.~~
- ~~Säännöllisen kotihoidon asiakkaille palveluntuottaja tekee toimintakyvyn kokonaisarvioinnin (interRAI HC) kuntouttavan arviointijakson päättymisen jälkeen neljän viiden viikon kuluttua. Jatkossa toimintakyvyn kokonaisarvioinnit toteutetaan asiakkaille vähintään puolivuosisittain ja voinnin oleellisesti muuttuessa. Toimintakyvyn arviointeja (RAI ja MNA) tehtäessä toimintakykytiedon kirjaaminen ei perustu vain ammattilaisen näkemykseen, vaan asiakkaan kanssa (tarvittaessa myös läheiset) keskustellaan hänen toimintakyvystään. Lisäksi toimintakyvyn tietojen keräämiseen liittyy havainnointia ja mittauksia. Keski-Suomen hyvinvointialueella on käytössä toimintakyvyn tiedote, jonka kautta asiakkaalle kerrotaan mistä toimintakyvyn arvioinnissa on kyse, ja mihin arvioinnin tuottamia tietoja käytetään (tiedote dokumentin lopussa liitteenä).~~

# Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- ~~Palveluntuottajan tulee huolehtia henkilökuntansa RAI-arviointiosaamisesta ja kouluttamisesta. Keski-Suomen hyvinvointialueella on käytössä omat RAI-verkkokurssit. Verkkokurssien alustana toimii Moodle. Jokaisen arviointeja tekevän tulee käydä seuraavat K-S HVA RAI-verkkokurssit: RAI Info ja omaan palvelualaan liittyen RAI-prosessi, ohjelmiston toiminnot, arvioinnin sisältö ja tulokset. Jokaiseen verkkokurssiin on liitetty myös tentti, joka tulee suorittaa hyväksytysti. Tämän jälkeen henkilö saa oikeudet Keski-Suomen hyvinvointialueen RAIsoft-ohjelmistoon ja pääsee tekemään omille asiakkaille arviointeja. RAI-vastaaville toteutetaan koulutukset Teamsilla vuoden 2024 aikana. RAI-vastaava koulutusten ajankohdat ja Teams-linkit voi pyytää RAI-tiimiltä. Käyttäjätunnukset ja unohtuneet salasanat hoidetaan myös RAI-tiimin puolesta. Moodlessa on ohjeet käyttäjätunnuksen hakemiseen ja salasanojen uusimiseen. Koulutukset ja käyttäjätunnusten hallinta ovat maksuttomia.~~
- ~~RAI-järjestelmän laadukkaan ja tavoitteellisen käytön toteutumiseksi yksiköihin tulee nimetä omasta henkilökunnasta RAI-vastaava/RAI-vastaavia, jotka toimivat hoitohenkilöstön lähitukena ohjelmiston, arviointiprosessin, arvioinnin sisällön ja tulosten osalta. RAI-järjestelmän käytön onnistumiseksi on saatavilla tukea Keski-Suomen hyvinvointialueen RAI-tiimiltä. Ole tarvittaessa tuen tarpeen ja muiden RAI-asioiden osalta yhteydessä RAI-tiimiin. RAI-arviointien tulokset ovat tilaajan käytettävissä. Tilaaja seuraa RAI-arviointien ajantasaisuutta ja luotettavuutta.~~
- ~~RAI-järjestelmän käyttöönotot, RAI-järjestelmän koulutukset, RAIsoft-ohjelmiston käyttäjätunnukset ja salasanat, tuki ja ohjaus yksiköihin. Ole yhteydessä K-S HVA RAI-koordinaattoriin [mervi.kivisto@hyvaks.fi](mailto:mervi.kivisto@hyvaks.fi), puh: 050-3227429.~~

# Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

## 5.4 Henkilöstön riittävyyden turvaaminen

- Kotihoitoon kuuluvat kotikäynnit sekä niitä toteuttavien työntekijöiden päivittäiset työtehtävät (mukaan lukien toteuttamissuunnitelmien ja RAI-arviointien tekeminen sekä päivitys) ja työajat on suunniteltava niin, että asiakas saa palvelua sen tuntimäärän, joka hänelle kuuluu palvelua koskevan päätöksen tai sopimuksen mukaan. Palveluntuottajan vastuuhenkilön on reagoitava välittömästi työvoiman vajeeseen käytettävissään olevin keinoin (SHL 46 b§, 49 b§). Henkilöstön riittävyyden varmistamista painotetaan omavalvonnassa sekä toimintayksikön johtajan tehtävänä (Shl 46a §, **valvontalaki 23 § 47§**). Palveluntuottajan tulee omavalvonnallisesti ilmoittaa Keski-Suomen hyvinvointialueen valvonnasta vastaaville, mikäli asiakkaiden saama palvelu vaarantuu/heikentyy henkilöstön puuttumisen vuoksi.

## 6.6 Asiakkaalle maksuton palveluseteli

- Kotihoito on maksutonta vammaispalvelun asiakkaalle, jolla on myönteinen henkilökohtaisen avun päätös ja henkilökohtainen apu on myönnetty myös kotihoitona. Tällöin Keski-Suomen hyvinvointialue maksaa koko palvelusetelin arvon palveluntuottajalle, eikä vammaispalvelun asiakkaalle tule omavastuuosuutta maksettavaksi. Kotihoidon käynnit ovat maksuttomia rintamaveteraaneille ja sotainvalideille, joiden haitta-aste on  $\geq 10$  **vähintään 10 prosenttia**. Keski-Suomen hyvinvointialue maksaa palvelusetelin koko arvon palveluntuottajalle.



# Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

## 9.4 Laadunhallinta, raportointi ja valvonta

Palvelutuottajan toimiva omavalvonta on keskeisin ja tärkein palvelun laatuun vaikuttava tekijä.

- Kotihoidon yksiköllä tulee olla laadittu omavalvontasuunnitelma Valviran ajantasaisen ohjeen mukaisesti. Omavalvontasuunnitelma tulee olla ajan tasalla ja omavalvonnasta vastaava henkilö on nimetty siten kuin laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) edellyttää. Omavalvontasuunnitelma on pidettävä julkisesti nähtävänä, sen toteutumista on seurattava säännöllisesti ja toimintaa on kehitettävä asiakkailta sekä toimintayksikön henkilöstöltä säännöllisesti kerättävän palautteen perusteella.
- **Palveluntuottaja soveltaa asiakastietojen käsittelyyn lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023, asiakastietolaki)**
- ~~lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasasiakirjoista (254/2015)~~. Palveluntuottajan tulee noudattaa huolellisuutta tietojen käsittelyssä ja huolehtia esimerkiksi siitä, että salassa pidettäviä tietoja käsitellään oikein. Palveluntuottajan tulee käsitellä asiakirjoja siten kuin tietosuojalaissa (1050/2018) ja **asiakastietolaissa** ~~laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (159/2007)~~ sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä säädetään.
- Kotihoidon toimintayksiköillä tulee olla sähköinen lääkintälaiterekisteri, johon kirjataan kaikki yksikössä olevat terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet sekä niiden hankinta- ja huoltohistoria. Lisäksi yksikössä tulee olla nimettynä laitevastaava ja henkilöstöllä suoritettuna laiteajokortit tai omattava vastaavat tiedot. **(Laki eräistä EU-direktiiveissä säädetyistä lääkinnällisistä laitteista 629/2010)** ~~(Laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista 629/2010)~~.

# Vammaisten henkilökohtaisen avun palvelusetelien sääntökirja

## 1. Vammaispalvelulain mukaisen henkilökohtaisen avun palveluseteli

- Palvelusetelien sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palvelusetelien sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

### 1.1 Henkilökohtainen apu nykyisessä vammaispalvelulaissa (1987/380)

### 1.2 Henkilökohtainen apu uudessa vammaispalvelulaissa (675/2023)

- 1.1.2025 voimaan astuvan astuneen vammaispalvelulain 9 §:n mukaan *vammaisella* henkilöllä on oikeus saada henkilökohtaista apua, jos hän tarvitsee toisen henkilön apua: 1) päivittäisissä toimissa; 2) työssä tai opiskelussa; tai 3) vuorovaikutuksessa, vapaa-ajan toiminnassa tai yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Henkilökohtaisen avun myöntämisen edellytyksenä on, että vammaisen henkilö kykenee itsenäisesti tai tuettuna muodostamaan ja ilmaisemaan tahtonsa avun sisällöstä. Jos vammaisen henkilö tarvitsee toisen henkilön apua edellä mainituissa toimissa eikä hänen yksilölliseen avun ja tuen tarpeisiin voida vastata sopivin palveluin muun lain nojalla, tulee hyvinvointialueen järjestää asiakkaalle henkilökohtaista apua.
- Henkilökohtaista apua on oikeus saada vamman tai sairauden aiheuttamasta pitkäaikaisesta toimintarajoitteesta seuraavan yksilöllisen tarpeen mukaan. Tarpeen määrittelyyn vaikuttaa henkilön elämäntilanne kokonaisuudessaan eli muun muassa asumis- ja muut elinolosuhteet, perhetilanne sekä opiskelu, työelämä ja vapaa-ajan toiminnot.

# Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteleiden sääntökirja

- Henkilökohtaisen avun tarkoituksena on, että vammaisen henkilön itsemääräämisoikeus toteutuu yhdenvertaisesti muiden kanssa niissäkin tilanteissa, joissa hän tarvitsee toisen henkilön apua. Vammainen henkilö tekisi henkilökohtaisen avun turvin tehtävät asiat itse, jos toimintarajoite ei sitä estäisi. Henkilökohtainen apu tukee myös vammaisten lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia ikäkauden mukaiseen toimintaan sekä edistää lasten ja nuorten itsenäistymistä, oman identiteetin muodostumista ja osallisuutta. Henkilökohtainen apu ei korvaa kuitenkaan esimerkiksi sosiaalihuoltolain mukaista tukihenkilötoimintaa.
- Vammaispalvelulain mukaan henkilökohtaiseen apuun voi osana palvelun kokonaisuutta kuulua sellaisia avustajan toteuttamia itsehoitoa vastaavia toimenpiteitä, jotka liittyvät terveyden ylläpitoon sekä pitkäaikaisen sairauden ohjeiden mukaiseen hoitoon. Hyvinvointialueen on järjestettävä vammaiselle henkilölle ja tarvittaessa avustajalle näiden toimenpiteiden edellyttämää ohjausta. Henkilökohtaisella avulla ei kuitenkaan ole tarkoitus korvata esimerkiksi kotihoidon, kotisairaanhoidon tai terveydenhuollon järjestämisvastuulle kuuluvia palveluita.

# Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteleiden sääntökirja

- Vammaispalvelulain mukaan vammaisella henkilöllä on oikeus saada henkilökohtaista apua päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa sen verran kuin hän välttämättä tarvitsee. Lisäksi vammaisella henkilöllä on oikeus saada henkilökohtaista apua vuorovaikutuksessa, vapaa-ajan toiminnassa ja yhteiskunnallisessa osallistumisessa yhteensä vähintään 30 tuntia kuukaudessa, jollei tätä pienempi tuntimäärä riitä turvaamaan henkilön välttämätöntä avuntarvetta. Vammaispalvelulain mukaan vammaisen henkilön perheenjäsenen toimimiseen vammaisen henkilön avustajana tulee olla erityiset syyt ja sen on oltava vammaisen henkilön edun mukaista. Hyvinvointialue ei mahdollista vammaisen henkilön avustajaksi sellaista palveluntuottajan työntekijää, joka on vammaisen henkilön omainen tai läheinen.
- ~~Vammaispalvelulain 10 §:n mukaan~~ Hyvinvointialueen on toteutettava henkilökohtaista apua vähintään yhdellä hyvinvointialueesta annetun lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitetuista tuottamistavoista, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetussa laissa (569/2009) tarkoitettulla palvelusetelillä ja vammaispalvelulain 11 §:ssä tarkoitettulla työnantajamallilla. Päätäessään henkilökohtaisen avun toteuttamistavasta hyvinvointialueen on otettava huomioon vammaisen henkilön oma mielipide, elämäntilanne ja asiakassuunnitelmaan kirjattu avun tarve. Henkilökohtaisen avun sijaisjärjestelyjen tuottamis- ja toteuttamistavat avustajan poissaolotilanteiden varalta on kirjattava asiakassuunnitelmaan ja palvelua koskevaan päätökseen.

# Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteleiden sääntökirja

## 1.3 Käytettävät käsitteet

1. Asiakkaalla tarkoitetaan tässä sääntökirjassa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua asiakasta, joka on oikeutettu vammaispalvelulain (380/1987) 8 c §:n /~~uuden~~ vammaispalvelulain (675/2023) 9 §:n→ tarkoittamaan henkilökohtaiseen apuun

## 2. Palvelun kuvaus ja myöntämiskriteerit

- tilanteissa, joissa henkilökohtaisen avun järjestäminen työnantajamallilla ei ole mahdollista tai ostopalveluna ei ole tarkoituksenmukainen tapa järjestää palvelua
- turvaamaan välttämätön apu päivittäisissä toimissa työsuhteessa olevan vakituisen avustajan sairastuessa
- vammaisen henkilön itse toivoessa, että hänelle myönnetty henkilökohtainen apu järjestetään palvelusetelillä, mikäli vammaispalveluiden viranhaltija arvioi palvelusetelin olevan asiakkaalle sopiva järjestämisen tapa

# Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseleiden sääntökirja

## 3.2.3 Palvelun viivästyminen

- Virhe- ja viivästystilanteissa asiakkaalla on aina oikeus vaatia palveluntuottajalta sopimuksen täyttämistä. ~~Asiakkaan ilmoittaessa palvelun viivästyksestä, esimerkiksi työntekijän myöhästymisestä, palveluntuottaja esittää asiakkaalle oikeuksena korvausta viivästymisestä asiakkaalle aiheutuneisiin todellisiin kustannuksiin. Jos asiakas suostuu oikeaisuun, palveluntuottaja korvaa aiheutuneen haitan omalla kustannuksellaan.~~

## 4. Palvelun sisältövaatimukset

- Henkilökohtainen apu ei sisällä kuljetuspalvelua. Palveluntuottajan työntekijä ei voi kuljettaa asiakasta omalla tai palveluntuottajan autolla. Työntekijä voi ajaa asiakkaan autoa, mutta sitä ei edellytetä. Henkilökohtainen avustaja voi toimia asiakkaan saattajana asiakkaan liikkuesssa esimerkiksi joukkoliikennevälineillä tai ~~vpt-kuljetuspalvelua~~ **liikkumisen tuen palvelua käyttäessään.**
- **Vammaispalvelulain mukainen liikkumisen tuen palvelu voidaan myös toteuttaa henkilökohtaisen avun palvelulla tai henkilökohtainen apu voi olla yksi osa sitä.**

# Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteleiden sääntökirja

## 4.1 Kirjaaminen

Ammatillinen henkilökohtainen apu rinnastetaan sosiaalihuoltolain (SHL, 1301/2014) 18 a §:n mukaiseen kotipalveluun. Ammatillisen henkilökohtaisen avun toteuttamisesta tulee näin ollen tehdä asianmukaiset kirjaukset palveluntuottajan käytössä olevaan sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmään (laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä, myöhemmin asiakastietolaki, 703/2023). Jokainen asiakaskäynti on dokumentoitava riittävällä tarkkuudella.

- Henkilökohtainen apu rinnastetaan kotiin annettavien palvelujen tukipalveluihin (~~sosiaalihuoltolaki 1301/2014~~ SHL 19 §). ~~Asiakastietolain~~ ~~Lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 703/2023~~ 17 § mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön ja palvelun antamiseen osallistuvan avustavan henkilön tulee kirjata asiakasasiakirjoihin palvelun ja potilaan hoidon järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen, seurannan ja valvonnan turvaamiseksi tarpeelliset ja riittävät tiedot.

# Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteleiden sääntökirja

- 4.2 Palvelusopimus

~~Keski-Suomen hyvinvointialue ei ole sopimuksen osapuolena, eivätkä sopimuksen sitoumukset ja vastuut sido hyvinvointialuetta.~~

- ~~4.3 Palvelusopimuksen irtisanominen ja purkaminen~~

~~Palvelusopimuksen irtisanomisaika on kolme viikkoa. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti palveluntuottajan yhteyshenkilölle.~~

~~Asiakas saa purkaa palvelusopimuksen ilman irtisanomisaikaa palveluntuottajan virheen tai viivästyksen vuoksi, jos sopimusrikkomus on olennainen: esimerkiksi työntekijä ei saavu lainkaan työpaikalle, eikä palveluntuottaja ilmoita tästä asiakkaalle tai järjestä välittömästi korvaavaa apua; työntekijä laiminlyö olennaisesti sovitun avun toteuttamisen; työntekijä esiintyy työpaikalla päihtyneenä, rikkoo turvallisuusmääräyksiä tai tekee palvelua suorittaessaan rikoksen, tai sopimusrikkomukset ovat toistuvia.~~

- ~~Asiakkaalla on oikeus saada korvausta palvelun viivästymisen tai virheen aiheuttamista välillisistä vahingoista vain silloin, kun viivästys tai virhe johtuu palveluntuottajan puolella olevasta huolimattomuudesta. Asiakas on aina velvollinen toimimaan siten, etteivät viivästyksen tai virheen aiheuttamat vahingot lisäännä aiheettomasti hänen toimiensa tai laiminlyöntiensä seurauksena.~~



# Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteleiden sääntökirja

## 5.1 Henkilöstön rikostaustan selvittäminen

- Sosiaali- ja terveydenhuollosta annetun valvontalain (741/2023) 28 §:n mukaan palveluntuottajan tulee pyytää työhön otettavalta henkilöltä nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettu rikosrekisteriote, kun henkilö ensi kerran otetaan tai nimitetään sellaiseen työ- tai virkasuhteeseen, joka kestää yhden vuoden aikana yhteensä vähintään kolme kuukautta ja johon pysyväisluontoisesti ja olennaisesti kuuluu vammaispalvelulain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen vammaisten henkilöiden avustamista, tukemista, hoitoa tai muuta huolenpitoa taikka muuta työskentelyä henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa vammaisen henkilön kanssa. Sama koskee annettaessa henkilölle näitä tehtäviä ensi kerran. ~~Lain 28 §:n astuu voimaan 1.1.2025 samanaikaisesti voimaan astuvan uuden vammaispalvelulain kanssa.~~

## 5.5 Palveluntuottajan rekisteröityminen

- ~~1.1.2024 voimaan tulleen lain~~ Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) **annetun lain** mukaan sosiaali- ja terveystuotannossa saa tuottaa vain palveluntuottaja, joka on kyseisen lain 11 §:ssä tarkoitettussa Valviran ylläpitämässä valtakunnallisessa palveluntuottajien rekisterissä (Soteri) ja jonka palveluyksikkö on rekisterissä lain 21 §:n mukaisesti. Sosiaali- ja terveystuotannon aloittamisen tai muutoksen edellytyksenä on, että palvelutoiminnan rekisteröinnistä tai sen muutoksesta on tehty lain 21 §:ssä **ä** tarkoitettu päätös. Valvontaviranomainen rekisteröi palveluyksikön palveluntuottajien rekisteriin palveluntuottajan ilmoittamien ja lain 18 §:n mukaisesti hankkimien tietojen sekä 20 §:n 1 momentin mukaisesti suorittamansa tarkastuksen perusteella.

# Vammaisten henkilökohtaisen avun palvelusetelien sääntökirja

## 6.1. Palvelusetelin arvo

- Palvelusetelille on määritelty tuntiarvo, joka kattaa palveluntuottajalle palvelun toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset. Palveluntuottaja ei voi laskuttaa asiakkaalta mitään erillis- tai lisäkustannuksia. Palvelun hinta on sama kuin palvelusetelin arvo, eikä asiakkaalle jää maksettavaksi omavastuuosuutta.
- Palveluntuottajalle korvataan asiakkaan saama henkilökohtainen apu. Työntekijän matka-aikoja asiakkaan luokse ja luota ei erikseen korvata.
- Palvelusetelin tuntiarvon lisäksi palveluntuottajan työntekijän osuus välttämättömistä ja kohtuullisista matka- ja majoituskuluista sekä ateriakorvauksista voidaan korvata palveluntuottajalle tilaajalle toimittaman tarkan erittelyn perusteella.

# Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteleiden sääntökirja

## 9. Lainsäädäntö

- ~~Palvelun sekä palveluntuottajan toiminnan on täytettävä lainsäädännön sekä viranomaismääräysten asettamat vaatimukset, joihin palveluntuottaja on velvollinen perehtymään. Palvelusetelitoimintaa koskevia lakeja ovat muun muassa:~~
- ~~Asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (608/2005)~~
- ~~Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (759/1987)~~
- ~~Euroopan parlamentin ja neuvoston yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679~~
- ~~Henkilötietolaki (523/1999)~~
- ~~Laki hyvinvointialueesta (611/2021)~~
- ~~Tietosuoja laki (1050/2018)~~
- ~~Kansanterveyslaki (66/1972)~~
- ~~Kuluttajansuojalaki (38/1978)~~
- ~~Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977)~~
- ~~Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)~~
- ~~Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)~~
- ~~Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005)~~
- ~~Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)~~

# Vammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteleiden sääntökirja

- ~~Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)~~
- ~~Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023)~~
- ~~Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)~~
- ~~Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)~~
- ~~Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta (733/1992)~~
- ~~Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023)~~
- ~~Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987)~~
- ~~Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)~~
- ~~Sosiaalihuoltoasetus (607/1983)~~
- ~~Sosiaalihuoltolaki (710/1982 ja 1301/2014)~~
- ~~Työturvallisuuslaki (738/2002)~~
- ~~Vammaispalvelulaki (675/2023)~~

# Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja

## 1. Vammaisten hoitoavun palveluseteli

Palveluseteleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

### 1.1 Vammaisten hoitoapu kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) ~~nykyisessä vammaispalvelulaissa~~

### 1.2 Vammaisten hoitoapu ~~uudessa vammaispalvelulaissa~~ (675/2023)

- ~~Myös~~ 1.1.2025 voimaan ~~astuvan~~ **astuneen** uuden vammaispalvelulain mukaan vammaisen lapsen tai nuoren tuen, hoidon ja hoivan järjestämisessä käytetään ensisijaisesti yleisiä palveluja, eli sosiaalihuoltolain, varhaiskasvatuslain ja perusopetuslain mukaisia palveluja, sekä muita vammaispalvelulain mukaisia palveluja. Muissa tilanteissa voidaan käyttää vammaisten hoitoapua, joka on yksi tapa järjestää vammaispalvelulain 24 §:n mukaista *lyhytaikaista huolenpitoa*. Vammaisten hoitoapu on yksilöllistä hoidon ja huolenpidon palvelua. Vammaisten hoitoapua ei voi käyttää korvaamaan ensisijaisia palveluja.

# Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja

## 1.3 Käytettävät käsitteet

1. Asiakkaalla tarkoitetaan tässä sääntökirjassa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua asiakasta, joka on oikeutettu kehitysvammaisten erityishuollosta annetun **lain 2 §:n mukaisiin palveluihin mukaiseen hoitoavun palveluun** / vammaispalvelulain 24 §:n mukaiseen lyhytaikaisen huolenpidon palveluun. Asiakkaalla voidaan tässä palvelukuvauksessa tarkoittaa myös asiakkaan huoltajaa, joka käyttää puhevaltaa asiakkaan puolesta.

## 3.1 Palvelun tilaaminen

Palveluntuottajan on otettava uusi asiakas vastaan **ja aloitettava palvelu** mahdollisimman pian yhteydenoton jälkeen. Mahdollisista perehdyttämiseen liittyvistä tunteista sovitaan erikseen asiakkaan palvelusetelipäätöksen tehneen vammaispalvelun työntekijän kanssa.

# Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja

## 3.2.3 Palvelun viivästyminen

- Virhe- ja viivästystilanteissa asiakkaalla on aina oikeus vaatia palveluntuottajalta sopimuksen täyttämistä. ~~Asiakkaan ilmoittaessa palvelun viivästyksestä, esimerkiksi työntekijän myöhästymisestä, palveluntuottaja esittää asiakkaalle oikaisuna korvausta viivästymisestä asiakkaalle aiheutuneisiin todellisiin kustannuksiin. Jos asiakas suostuu oikaisuun, palveluntuottaja korvaa aiheutuneen haitan omalla kustannuksellaan.~~

## 4.2 Palvelusopimus

Asiakkaan ja palveluntuottajan tulee tehdä kirjallinen palvelusopimus sen jälkeen, kun palveluntuottaja on aktivoinut asiakkaan palvelusetelin [palse.fi](https://palse.fi)-portaalissa.

Palvelusopimuksessa määritellään palvelusetelillä tuotettavan palvelun sisältö ja palvelun toteuttamiseen liittyvät yksityiskohdat. Palvelusopimukseen kirjataan myös vastuut ja velvollisuudet sekä asiakkaan että palveluntuottajan osalta esimerkiksi asiakkaan kodin avaimen luovuttamiseen ja käyttämiseen liittyen.

Mikäli asiakas hankkii palveluntuottajalta vammaisten hoitoavun lisäksi omakustanteisesti muita palveluja (esimerkiksi siivouspalvelua), kirjataan tämä palvelusopimukseen.

~~Järjestäjä ei ole palvelusopimuksen osapuolena, eivätkä sopimuksen sitoumukset ja vastuut sido järjestäjää.~~

# Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja

## 5.1 Palvelutuotantoon osallistuva henkilöstö

- Vammaisten hoitoapua toteuttavalla henkilöstöllä tulee olla palvelun toteuttamisen edellyttämät työ- ja vuorovaikutustaidot. Palveluntuottajan on huolehdittava henkilöstönsä perehdytyksestä, ammattitaidon ja osaamisen kehittämisestä sekä riittävästä täydennyskoulutuksesta. Palveluntuottaja vastaa siitä, että työntekijät osaavat toimia ~~kansalaistaitojen tasolla~~ hätätilanteissa.

## 5.4 Palveluntuottajan rekisteröityminen

- ~~1.1.2024 voimaan tuleen s~~ Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) **annetun lain** mukaan sosiaali- ja terveyspalveluja saa tuottaa vain palveluntuottaja, joka on kyseisen lain 11 §:ssä tarkoitetussa Valviran ylläpitämässä valtakunnallisessa palveluntuottajien rekisterissä (Soteri) ja jonka palveluyksikkö on rekisterissä lain 21 §:n mukaisesti. Sosiaali- ja terveyspalvelutuotannon aloittamisen tai muutoksen edellytyksenä on, että palvelutoiminnan rekisteröinnistä tai sen muutoksesta on tehty lain 21 §:ssä **t**arkoitettu päätös. Valvontaviranomainen rekisteröi palveluyksikön palveluntuottajien rekisteriin palveluntuottajan ilmoittamien ja lain 18 §:n mukaisesti hankkimiensa tietojen sekä 20 §:n 1 momentin mukaisesti suorittamansa tarkastuksen perusteella.



# Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja

## 9. Lainsäädäntö

Palvelun sekä palveluntuottajan toiminnan on täytettävä lainsäädännön sekä viranomaismääräysten asettamat vaatimukset, joihin palveluntuottaja on velvollinen perehtymään. Palvelusetelitoimintaa koskevia lakeja ovat muun muassa:

- Asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (608/2005)
- Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista
- Euroopan parlamentin ja neuvoston yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679
- Henkilötietolaki (523/1999)
- Kansanterveyslaki (66/1972)
- Kuluttajansuojalaki (38/1978)
- **Laki hyvinvointialueesta (611/2021)**
- Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977)
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (272/2005)

# Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja

## Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöstä (817/2015)

- — Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- — Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023)
- — Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)
- — Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)
- — Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta (733/1992)
- — Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023)
- — Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987)
- — Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- — Lastensuojelulaki (417/2007)
- — Sosiaalihuoltoasetus (607/1983)
- — Sosiaalihuoltolaki (710/1982 ja 1301/2014)
- — Tietosuojalaki (1050/2018)
- — Työturvallisuuslaki (738/2002)
- — Vammaispalvelulaki (675/2023)

# Lasten, nuorten ja perheiden sote-palveluiden ja aikuisten sosiaalipalveluiden sääntökirjat

- Sääntökirjoihin tehdyt muutokset ja lisäykset seuraavilla dioilla
- Neuvonta- ja terapiapalveluiden ja Lasten ja Nuorten neuropsykiatrisen tuen palveluseteliden sääntökirjoihin ei tehdä muutosesityksiä. Kyseiset palvelusetelit jäävät tauolle heinäkuussa 2026, kun kaikki vuoden 2025 aikana myönnettyt terapiajaksot ovat päättyneet.

# Koululaisten optometristin tutkimuksen palvelusetelin sääntökirja

Muutosesitykset:

## 1. Koululaisten optometristin tutkimuksen palveluseteli

Palveluseteleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

- **2. Palvelun kuvaus ja myöntämiskriteerit**
- Palveluseteli myönnetään Keski-Suomen hyvinvointialueella koulua käyville oppilaille, jos estepalvelun myöntämisperusteet täyttyvät ja palvelusetelin käyttäminen soveltuu asiakkaalle.

# Koululaisten silmälääkäritutkimuksen palvelusetelin sääntökirja

- **1. Koululaisten silmälääkäritutkimuksen palveluseteli**
- Palveluseteleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

# Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelin sääntökirja

## 1. Lapsiperheiden kotipalvelu

Palveluseteleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

## 3. Palvelun järjestäminen

Palvelu voidaan järjestää Hyvinvointialueen omana toimintana, palvelusetelillä tai ostopalvelulla. Hyvinvointialue ~~voi~~ päättää palvelun järjestämistavasta. Asiakas voi kieltäytyä palvelusetelillä järjestetystä palvelusta, jolloin Hyvinvointialueen tulee järjestää palvelu itse. Asiakas hakee kotipalvelua soittamalla tai käyttämällä sähköisiä järjestelmiä.

# Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelin sääntökirja

## 4.1 Asiakastyön kirjaaminen

Palveluntuottaja kirjaa asiakasta koskeviin asiakirjoihin kaikki perheelle myönnetyn palvelun suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot **sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista—(254/2015)—(703/2023) mukaisesti**. Jokainen asiakastapaaminen tulee kirjata palvelun sisällön kannalta riittävällä tarkkuudella. Dokumentoinnin tulee sisältää konkreettisia havaintoja perheen arjesta. Sen tulee kuvata tehtyä työtä ja ilmaista mahdollisia myönteisiä muutoksia, huolenaiheita ja työskentelyn esteitä.

# Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelin sääntökirja

## 7.1 Tapahtumien kirjaaminen Palse.fi-portaaliin

- Palveluntuottaja kirjaa palveluseteliportaaliin asiakaskäynnin siten, että siitä ilmenee käynnin ajankohta (päivämäärä ja kellonaika). Palvelutapahtuman kirjaaminen ei korvaa **sosiaali- ja terveydenhuollon käsittelystä annetun lain (703/2023) 17 §:n mukaisia kirjauksia. sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain (254/2015) 4 §:n mukaisia asiakaskirjauksia.**



# Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelin sääntökirja

## 7.3 ~~Palvelupalaute~~ **Toimintasuunnitelma ja yhteenveto**

~~Palveluntuottaja lähettää rakenteisen palvelupalautteen palveluseteliportaalin kautta tässä esitetyn ja palse.fi-portaalissa tarkennettujen ohjeiden mukaisesti.~~

~~Palvelupalaute kirjataan palveluseteliportaalin lomakkeeseen.~~

~~Palvelupalautteessa palveluntuottaja arvioi yhdessä asiakkaan kanssa, kuinka suunnitellut sisällöt ja asetetut tavoitteet ovat toteutuneet kuluneen päätösjakson aikana. Samalla palveluntuottaja ja asiakas arvioivat kotipalvelun jatkon tarvetta tuntimäärän, sisällön ja tavoitteiden osalta. Myös mahdolliset asiakkaan ja palveluntuottajan eriävät näkemykset tulee näkyä palautteessa. Palveluohjaaja tekee arvion kotipalvelun jatkosta. Palvelun jatko voidaan arvioida vasta sen jälkeen, kun palvelupalaute on tullut.~~

~~-~~

~~Palveluntuottaja antaa palvelupalautteen ennen palvelupäätöksen päättymistä, mikäli päätöksessä ei toisin ohjeisteta. Palveluohjaaja arvioi mahdollisen kotipalvelun jatkon vasta palautteen saatuaan. Palvelupalautteen voi täyttää aikaisintaan, kun myönnetystä palvelujaksosta on kulunut kaksi kolmasosaa ja viimeistään se tulee täyttää viimeisellä palvelukäynnillä asiakkaan luona.~~

~~•~~

# Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelin sääntökirja

- ~~• Kertaluonteisista käynneistä tai erikseen määritellystä tilanteesta Keski-Suomen hyvinvointialue ei vaadi palvelupalautetta. Jos palvelupäätöksessä on määritetty, että palautelomaketta ei vaadita, riittää, että palveluntuottaja kirjaa palveluseteliportaalin palvelupalautelomakkeeseen "Palvelu toteutunut" ja lähettää lomakkeen. Näin järjestelmässä syntyy oikeus laskuttamiseen.~~
- ~~• Palvelupalautteen antaminen on osa työskentelyprosessia asiakkaan kanssa, minkä vuoksi palautteen tulisi täyttää ensisijaisesti työntekijä, joka työskentelee perheessä tai tietää parhaiten perheen tilanteesta. Jos asiakkuus päättyy tai keskeytyy suunniteltua aikaisemmin eikä palvelupalautetta ole mahdollista täyttää asiakkaan kanssa yhdessä, palveluntuottaja täyttää palvelupalautteen niillä tiedoilla, joita hänellä on asiakkuudesta käytettävissä.~~
- Toteuttamissuunnitelma on tarkoitettu yksittäisen palvelun toteutuksen suunnittelemiseen. Toteuttamissuunnitelma ohjaa, auttaa kotipalvelun toteutuksessa ja vahvistaa asiakkaan osallisuutta. Toteuttamissuunnitelman tarkoituksena on, että siihen tarkennetaan päätökseen asetettuja tavoitteita ja suunnitellaan palvelun toteuttamista konkreettisella tasolla. Toteuttamissuunnitelma täytetään ensimmäisellä käynnillä ja se on osa lapsiperheiden kotipalvelua. Toteuttamissuunnitelmassa palveluntuottaja suunnittelee yhdessä asiakkaan kanssa konkreettiset tavat, jotka edistävät tavoitteeseen pääsyä.

# Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelin sääntökirja

- Sosiaalihuollon yhteenvedo on sosiaalihuollon ammattihenkilön laatima yhteenvedo sosiaalihuollon asiakkaan saamasta palvelusta, asiakkuudesta tai asiakkaan tilanteesta. Yhteenvedoon kirjataan, kuinka toteuttamissuunnitelma on toteutunut ja tavoitteita saavutettu. Yhteenvedossa palveluntuottaja arvioi yhdessä asiakkaan kanssa, kuinka suunnitellut sisällöt ja asetetut tavoitteet ovat toteutuneet kuluneen päätösjakson aikana. Samalla palveluntuottaja ja asiakas arvioivat kotipalvelun jatkoon tarvetta tuntimäärän, sisällön ja tavoitteiden osalta. Myös mahdolliset asiakkaan ja palveluntuottajan eriävät näkemykset tulee näkyä yhteenvedossa. Palveluohjaaja tekee arvion kotipalvelun jatkosta. Palvelun jatko voidaan arvioida vasta sen jälkeen, kun yhteenvedo on tullut. Palveluntuottaja antaa yhteenvedon ennen palvelupäätöksen päättymistä, mikäli päätöksessä ei toisin ohjeisteta. Yhteenvedon voi täyttää aikaisintaan, kun myönnetystä palvelujaksosta on kulunut kaksi kolmasosaa ja viimeistään se tulee täyttää viimeisellä palvelukäynnillä asiakkaan luona.
- Palveluntuottaja täyttää toimintasuunnitelman ja yhteenvedon palveluseteliportaalin kautta tässä esitetyn ja palse.fi-portaalissa tarkennettujen ohjeiden mukaisesti. Sekä toimintasuunnitelma, että yhteenvedo kirjataan palveluseteliportaalin lomakkeeseen. Kertaluonteisista käynneistä tai erikseen määritellystä tilanteesta Keski-Suomen hyvinvointialue ei vaadi toimintasuunnitelmaa ja yhteenvedoa.
- Toimintasuunnitelman ja yhteenvedon tekeminen on osa työskentelyprosessia asiakkaan kanssa. Tästä syystä toteuttamissuunnitelman ja yhteenvedon tulisi tehdä ensisijaisesti työntekijä, joka työskentelee perheessä tai tietää parhaiten perheen tilanteesta. Jos asiakkuus päättyy tai keskeytyy suunniteltua aikaisemmin eikä yhteenvedoa ole mahdollista tehdä asiakkaan kanssa yhdessä, palveluntuottaja tekee yhteenvedon niillä tiedoilla, joita hänellä on asiakkuudesta käytettävissä.

# Terveydenhuollon palvelukohtaiset sääntökirjat

- Sääntökirjoihin tehtyt muutokset ja lisäykset seuraavilla dioilla

# Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluseleiden sääntökirja

- Muutosesitykset:

## 1. Lääkinnällinen kuntoutus palveluseteli

- Lääkinnällisen kuntoutuksen **ostopalveluilla** tarkoitetaan fysioterapiaa, lymfaterapiaa, toimintaterapiaa, puheterapiaa, jalkaterapiaa, jalkojenhoitoa ja kuntoutusohjausta. Lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämisestä huolehtii Keski-Suomen hyvinvointialue, joka järjestää palvelut sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kuntoutuksen tarve edellyttää (~~Lääkinnällisen kuntoutuksen asetus 1015/1991, 3 §~~).
- Palveluseleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

# Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluseleiden sääntökirja

- 2. Palvelun kuvaus ja myöntämiskriteerit

- Terveysthuollolla on pää järjestämistä vastuu lääkinällisestä kuntoutuksesta 0–64

~~–vuotiaiden lääkinällisestä kuntoutuksesta sairaanhoitoon liittyvässä silloin kun kuntoutus ei ole muun tahon, esim. Kelan vastuulla. ja kaikkien yli 65-vuotiaiden kuntoutuksessa~~ Palveluseteliä lääkinällisen kuntoutuksen palveluihin (fysio-, lymfa-, toiminta-, puhe- ja jalkaterapia, jalkojenhoito sekä kuntoutusohjaus) **käytetään täydentämään Keski-Suomen hyvinvointialueen omaa toimintaa.** tarjotaan asiakkaille, kun Keski-Suomen hyvinvointialue ei pysty järjestämään palvelua omana toimintanaan. Palveluita tuotetaan Keski-Suomen hyvinvointialueella asuville asukkaille, jotka asuvat kotona ja joilla on terveydenhuollon ammattihenkilön toteama toimintakyvyn vaje tai uhka sellaisesta. Lääkinällisen kuntoutuksen kohderyhmänä ovat henkilöt, joiden vajeakuntoisuus on pitkäaikaista tai pysyvää.

- 2.2 Palvelutarpeen arviointi

- Päätös palvelusetelin myöntämisestä tehdään lääkinällisen kuntoutuksen kuntoutustyöryhmässä, kuntoutusylilääkärin, erikoislääkärin, tai vastaavan lääkärin **tai kuntoutuksen palveluvastaavan** toimesta. Päätökset perustuvat aina yksilölliseen tarveharkintaan ja/tai perustuvat voimassa olevaan kuntoutussuunnitelmaan.

# Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluseleiden sääntökirja

- 5. Palveluntuottajan henkilöstön pätevyysvaatimukset ja osaaminen
- **Jalkaterapia** toteutetaan terveydenhuoltolain, ~~erikoissairaanhoitolain, kansanterveystlain~~ sekä potilaan asemaa ja oikeuksia koskevan lain mukaisesti ja siten, että hoito vastaa maassamme yleisesti hyväksyttävää tasoa. Jalkaterapian antaa jalkojenhoidon, nykyisin jalkaterapeutin koulutuksen saanut henkilö, jolle Valvira on myöntänyt ammatinharjoittamisoikeuden.
- **Jalkojen hoito** toteutetaan terveydenhuoltolain (1326/2021), ~~erikoissairaanhoitolain, kansanterveystlain~~ sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun ~~koskevan~~ lain (785/1992) mukaisesti ja siten, että hoito vastaa **hyvinvointialueen oman palvelutuotannon tasoa**. ~~maassamme yleisesti hyväksyttävää tasoa.~~
- **8.3 Palvelupalaute ja toteuttamissuunnitelma**
- Palveluntuottaja lähettää ~~hoito~~ **palvelu**palautteen 5 päivän sisällä toteutuneista palveluista Palse.fi – portaalin kautta, kun viimeisen käynnin palvelutapahtuma on kirjattu Palse.fi -portaaliin. ~~Hoito~~ **Palvelu**palautteen lähettäminen on edellytys terapiajakson loppuun laskuttamiselle.

# Apuvälinepalvelun palveluseleiden sääntökirja

- Muutosesitykset:
- **1. Apuvälinepalvelun palveluseteli**
- Palveluseleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.
- **2. Palvelun kuvaus ja myöntämiskriteerit**
- Valtakunnalliset apuvälineiden luovutusperusteet STM 2023



# Apuvälinepalvelun palveluseteleiden sääntökirja

- **3. Palvelun järjestäminen**

- Palvelusetelin voimassa olo määritetään palvelusetelissä ja palveluseteli myönnetään korkeintaan vuodeksi. ~~Erityisin perustein palvelusetelin voimassaoloaika voi olla pidempi kuin yksi vuosi.~~ Palveluseteliä ei myönnetä jälkikäteen jo ostetuista tai saaduista palveluista.

- **6.1. Palvelusetelin arvo**

- Muita kustannuksia palveluseteliin ei hyväksytä. Mikäli myönnetty palvelutuote ei ole asiakkaalle sopiva mittauksen tai asiakkaan tilanteen perusteella, palveluntuottajalla on oikeus vaihtaa palvelutuote portaalikirjauksen yhteydessä. ~~Lisäksi tuottaja saa tarvittaessa lisätä pukemisen apuvälineen palvelusetelillä kustannettavaksi.~~

# Peruukkipalvelun palveluseleiden sääntökirja

- Muutosesitykset:
- **1. Peruukkipalveluseteli**
- Peruukki on lääkinällisen kuntoutuksen asetuksen mukaan lääkinällisin perustein todetun toimintavajavuuden korjaamiseen tarkoitettu väline, laite tai vastaava, jota vajaakuntoinen henkilö tarvitsee selviytyäkseen päivittäisissä toiminnoissaan.
- Palveluseleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.
- **2. Palvelun kuvaus ja myöntämiskriteerit**
- ~~Tilapäisessä hiustenlähdössä hankitaan pääsääntöisesti keinohiusperuukki.~~ **Lähtökohtaisesti asiakkaalle myönnetään hiustenlähdössä vakiomallinen keinokuituhiusperuukki.** Keinokuituhiusperuukista korvataan tavanomainen (tavanomaisella tarkoitetaan sellaista peruukkia, mitä yleisimmin voidaan käyttää hiustenlähtöä aiheuttavan sairauden hoidossa) käyttötarpeen mukainen peruukki.
- ~~Yksilöllisen tarpeen mukaan voidaan myöntää myös muu kuin keinohiusperuukki (esim. syöpäpotilaalla on keinohiusperuukin käyttöä estävä ihosairaus tai yliherkkyys).~~

# Peruukkipalvelun palveluseleiden sääntökirja

- 2.1 Myönnettävät palvelusetelituotteet

- ~~Aitohiusperuukki~~

- 2.2 Palvelutarpeen arviointi

- Jos ihosairauden vuoksi myönnetään ~~muu kuin keinohiusperuukki~~, ensimmäistä peruukkia hankittaessa tulee lääkärin ensin todeta diagnoosi ja sen pysyvyys. ~~.tekee arvion ensimmäisen peruukin tarpeellisuudesta ihotautilien erikoislääkäri.~~
- **Diagnoosin pysyvyyden mukaan asiakkaalle myönnetään nauhapohjainen keinokuituhiusperuukki joko väli- tai lyhytaikaiseen tai pitkäaikaiseen/pysyvään tarpeeseen.** ~~Pitkäaikaisessa/pysyvässä sairauden aiheuttamissa hiustenlähdössä terveydenhuollon ammattilaisen tekemän arvion perusteella myönnetään keinohiusperuukki tai aitohius- tai muu erityisvalmisteinen peruukki.~~
- 4. Palvelun sisältövaatimukset
- Palveluntuottajaa sitoo tuotevastuulaki (694/1990).

- ~~Palveluseteli aitohiusperuukille~~

~~Palveluntuottajalla tulee olla valikoimissaan vakiomallisia pitkiä, puolipitkiä ja lyhyttä aitohiusperuukkia. Peruukeista tulee olla saatavilla eri malleja, värejä, kokoja ja pituuksia. Palveluntuottajalla tulee olla liikkeessä sovitettavissa erilaisia peruukkeja.~~

# Peruukkipalvelun palveluseteleiden sääntökirja

- 6.1. Palvelusetelin arvo
- ~~Palveluseteli aitoisuusperuukille~~
- ~~474,10 euroa (alv 0 %)~~
- ~~595,00 euroa (alv 25.5 %)~~
- ~~Muita kustannuksia palveluseteliin ei hyväksytä.~~

# Kirurgian palveluseleiden sääntökirja

- Muutosesitykset:
- **1. Kirurgian ostopalvelun palveluseteli**
- Palveluseleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.
- **Palvelun kuvaus ja myöntämiskriteerit**
- Päätös palvelusetelin myöntämisestä tehdään Keski-Suomen hyvinvointialueen työ- tai virkasuhteessa/Sairaala-Novan olevan lääkärin toimesta. Päätökset perustuvat aina yksilölliseen tarveharkintaan.

# Kirurgian palveluseleiden sääntökirja

- 3. Palvelun järjestäminen
- ~~Erityisin perustein palvelusetelin voimassaoloaika voi olla pidempi kuin 3 kuukautta~~

## 4.1 Miehen sterilisaatioleikkaus (vasektomia)

Palveluseteli ei kata mahdollisia muita tarvittavia kontroleja, kuten leikkaushaavan infekioon tai muuhun komplikaatioon liittyvää kontrollia. Nämä potilaat ohjataan tilanteen mukaan joko **Keski-Suomen hyvinvointialueen** ~~oman kunnan~~ avoterveydenhuollon päivystykseen tai tarvittaessa Sairaala Novan päivystykseen.

## 4.2 Nivustyräleikkaus

Palveluseteli ei kata mahdollisia muita tarvittavia kontroleja, kuten leikkaushaavan infekioon tai muuhun komplikaatioon liittyvää kontrollia. Nämä potilaat ohjataan tilanteen mukaan joko **Keski-Suomen hyvinvointialueen** ~~oman kunnan~~ avoterveydenhuollon päivystykseen tai tarvittaessa Sairaala Novan päivystykseen.

# Kirurgian palveluseleiden sääntökirja

- **4.3 Ympärileikkaus (circumcisio)**

- Palveluseteli ei kata mahdollisia muita tarvittavia kontroleja, kuten leikkaushaavan infekioon tai muuhun komplikaatioon liittyvää kontrollia. Nämä potilaat ohjataan tilanteen mukaan joko **Keski-Suomen hyvinvointialueen** ~~oman kunnan~~ avoterveydenhuollon päivystykseen tai tarvittaessa Sairaala Novan päivystykseen.

- **6.1.1 Vasektomia**

- Ilmoitettu hinta ei ole kokonaishinta, vaan sen lisäksi potilaalta voidaan omavastuuosuutena laskuttaa **Keski-Suomen hyvinvointialueen** ~~sairaala Novan~~ päiväkirurgista maksua vastaava maksu. ~~Potilaan omavastuuosuus saa olla korkeintaan 136,90 euroa.~~ **Hoito**palautteen kirjoittaminen sisältyy palvelusetelin hintaan.

- **6.1.2 Nivustyräleikkaus**

- Ilmoitettu hinta ei ole kokonaishinta, vaan sen lisäksi potilaalta voidaan omavastuuosuutena laskuttaa **Keski-Suomen hyvinvointialueen** ~~sairaala Novan~~ päiväkirurgista maksua vastaava maksu. ~~Potilaan omavastuuosuus saa olla korkeintaan 136,90 euroa.~~ **Hoito**palautteen kirjoittaminen sisältyy palvelusetelin hintaan.

# Kirurgian palveluseleiden sääntökirja

- **6.1.3 Ympärileikkaus lääketieteellisestä syystä**
- Ilmoitettu hinta ei ole kokonaishinta, vaan sen lisäksi potilaalta voidaan omavastuuosuutena laskuttaa **Keski-Suomen hyvinvointialueen** sairaala ~~Novan~~ päiväkirurgista maksua vastaava maksu. ~~Potilaan omavastuuosuus saa olla korkeintaan 136,90 euroa.~~ **Hoito** palautteen kirjoittaminen sisältyy palvelusetelin hintaan.
- **6.2. Matkakorvausten määräytyminen**
- Matkakustannuksista voi ~~kuitenkin~~ saada korvausta siten kuin sairausvakuutuslaissa säädetään.

## 9.1 Palvelun peruuntuminen

~~Mikäli palveluun varataan tapaamisaika, on~~ **Palveluntuottajan** **on** informoitava palveluseteliä käyttävää asiakasta siitä, että asiakkaan on itse maksettava käyttämättä jääneestä hoitoajasta perittävä maksu, mikäli tämä jättää ajanvarauksen peruutuksen tekemättä tai peruu ajan liian myöhään.

## 9.2 Muuta huomioitavaa

Palveluntuottaja voi tarkistaa hintojaan ~~kaksi kertaa~~ **kerran** kalenterivuodessa.



# Yleislääkärin vastaanoton palveluseleiden sääntökirja

- Muutosesitykset:
- **1. Yleislääkärin vastaanoton palveluseteli**
- Palveluseleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.
- **4. Palvelun sisältövaatimukset**
- Potilasta on etukäteen selkeästi informoitava lisämaksullisista tutkimuksista tai vaihtoehtoisesti ohjattava varaamaan niihin aika Keski-Suomen hyvinvointialueen **avosairaanhoidon** sote-keskuksiin **tai soteasemille**.
- Palvelusetelillä ostettuun käyntiin sisältyy kaikkien vastaanotolla otettujen pikatutkimusten sekä mahdollisten asiaan liittyvien itse maksettujen tutkimusten tulkinta. **Soteasemille keskuksille ja -asemille** ohjattujen tutkimusten vastaukset asiakas kysyy sotekeskuksesta **tai -asemalta**.

# Yleislääkärin vastaanoton palveluseleiden sääntökirja

- Lisäksi palveluun kuuluvat asiakkaan tarvitsemien suppeiden todistusten (esimerkiksi sairaslomatodistus, todistus erityiskorvattavista lääkkeistä, todistus terveydentilasta. ~~ajokorttitodistus (ei laajat ajoterveystarkastustodistukset)~~ kirjoittaminen.
- **5. Palveluntuottajan henkilöstön pätevyysvaatimukset ja osaaminen**
- Palveluntuottaja vastaa siitä, että palvelua toteuttava henkilöstö täyttää laissa säädetyt kelpoisuusehdot ja suorittaa vain sellaisia työtehtäviä, joihin heillä on ~~säännösten~~ **lakiperusteinen** tai valtakunnallisten ohjeiden mukainen oikeus. Palkatessaan terveydenhuollon ammattihenkilöstöä, palveluntuottaja sitoutuu tarkistamaan henkilön tiedot Valviran ylläpitämästä rekisteristä. Palveluntuottaja huolehtii henkilöstönsä ammattitaidon ylläpidosta ja täydennyskoulutuksesta.

# Psykiatrian ostopalveluiden palveluseleiden sääntökirja

- Muutosesitykset:
- **1. Psykiatrian ostopalvelun palveluseteli**
- Palveluseleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

## 2.1 Myönnettävät palvelusetelituotteet

Palvelu sisältää kaksi erikoislääkärikäyntiä liittyen kuntoutuspsykoterapiatarpeen arvioon sekä tarvittavan B-lausunnon laatimisen kuntoutuspsykoterapiaa varten. Tällä palvelusetelillä ei hankita vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen arvioita.

## 4. Palvelun sisältövaatimukset

Palveluun kuuluvaan psykiatriin tekemään kuntoutuspsykoterapia-arvioon sisältyy:

- kaksi erikoislääkärikäyntiä ~~3–6 k:n~~ sisällä (1a 60 min.)

# Psykiatrian ostopalveluiden palveluseteleiden sääntökirja

- **5. Palveluntuottajan henkilöstön pätevyysvaatimukset ja osaaminen**
- Palveluntuottaja vastaa siitä, että palvelua toteuttava henkilöstö täyttää laissa säädetyt kelpoisuusehdot **ja toteuttaa tehtävää annettujen ohjeistusten mukaisesti.** ~~ja suorittaa vain sellaisia työtehtäviä, joihin heillä on säännösten tai valtakunnallisten ohjeiden mukainen oikeus.~~
- **6.1. Palvelusetelin arvo**
- Kuntoutuspsykoterapiatarpeen arviokäynnit (2) lausuntoineen:
- Yhden arviokäynnin palvelusetelin arvo on ~~210~~ **195** euroa (kahden arviokäynnin arvo on yhteensä ~~420~~ **390** euroa).
- Ilmoitettu hinta on kokonaishinta. Sen lisäksi tuottaja voi periä potilaalta mahdollisen lausuntopalkkiomaksun, jonka hinta saa olla korkeintaan ~~25,00~~ **56,70** euroa. Hoitopalautteen kirjoittaminen sisältyy palvelusetelin hintaan.
- **6.2. Matkakorvausten määräytyminen**
- Matkakustannuksista voi ~~kuitenkin~~ saada korvausta siten kuin sairausvakuutuslaissa säädetään.

# Silmätautien ostopalveluiden palveluseteleiden sääntökirja

- Muutosesitykset:
- **1. Silmätautien ostopalvelun palveluseteli**
- Palveluseteleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.
- **5. Palveluntuottajan henkilöstön pätevyysvaatimukset ja osaaminen**  
Palveluntuottaja vastaa siitä, että palvelua toteuttava henkilöstö täyttää laissa säädetyt kelpoisuusehdot **ja toteuttaa tehtävää annettujen ohjeistusten mukaisesti.** ~~ja suorittaa vain sellaisia työtehtäviä, joihin heillä on säännösten tai valtakunnallisten ohjeiden mukainen oikeus.~~
- **9.2 Asiakasasiakirjojen palauttaminen**
- Tuottaja lähettää näkökenttätutkimusten tulokset **tilaajan määrittämään salattuun sähköpostiosoitteeseen** ~~salatussa sähköpostissa~~ **silmäyksikköön.**
- **9.2 Muuta huomioitavaa**
- Palveluntuottaja voi tarkistaa hintojaan ~~korkeintaan kaksi kertaa~~ **kerran** kalenterivuodessa.

# Suun terveydenhuollon palveluseleiden sääntökirja

- Muutosesitykset:
- **1. Suun terveydenhuollon palveluseteli**
- Palveluseleiden sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palveluseleiden sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä.

## 1.1 Palvelun kuvaus ja myöntämiskriteerit

Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä tarjotusta palvelusetelistä, jolloin Keski-Suomen hyvinvointialue järjestää tarvittavan palvelun joko itse tai ostopalveluna. ~~hän~~ ohjataan omiin palveluihin. Suun terveydenhuollon palvelusetelin omavastuuosuutta ei huomioida toimeentulotukihakemuksessa eikä siitä saa KELA-korvausta.

# Suun terveydenhuollon palveluseleiden sääntökirja

- **1.2 Palvelun sisältövaatimukset**

- Jos hampaan täyte tai juurihoito joudutaan uusimaan ennen kuin toimenpiteestä on kulunut vuosi, tulee palveluntuottajan korjata hoito takuutyönä maksutta.

- **2. Palveluntuottajan henkilökunnan pätevyysvaatimukset**

- Palvelusetelin sisältämässä hoitosuunnitelmassa määritellyjä toimenpiteitä suorittavalta henkilöstöltä edellytetään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (~~559/1994~~ ~~339/1993~~ ~~muutoksineen~~) mukaista pätevyyttä.

- **2.1 Hammaslääkärit**

- Palveluntuottajalla työskentelevien hammaslääkärien tulee olla Suomessa laillistettuja hammaslääkäreitä, joilla on oikeus harjoittaa ammattia itsenäisesti eikä itsenäistä ammatinharjoittamisoikeutta ole rajoitettu. Hammaslääkärillä tulee olla **hammashoitaja tai vastaava** työparina ~~työpari~~ toimenpiteitä tehtäessä potilasturvallisuuden varmistamiseksi.

# Suun terveydenhuollon palveluseleiden sääntökirja

- **2.3 Muu hoito- ja avustava henkilökunta**
- Palveluntuottajan henkilökunnalta, joka osallistuu palveluseteliä käyttävän asiakkaan hoitoon, edellytetään hammashoitajan tutkintoa tai suu- ja hammashoitoon suuntautuneen lähihoitajan tutkintoa tai suuhygienistin tutkintoa sekä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) mukaista laillistusta.
- **3. Palveluntuottajan toimintaa koskevat vaatimukset**
- Palveluntuottajalla tulee olla omavalvonta- ja lääkehoitosuunnitelmat, mitkä ja se tulee esittää Keski-Suomen hyvinvointialueelle pyydettäessä.
- **4.2 Palvelusetelituotteiden hinnat**
- ~~Kunnan~~ **Hyvinvointialueen** asiakasmaksu



# Kiitos

[www.hyvaks.fi](http://www.hyvaks.fi)  
#hyvaks #hyvääarkikaikille